

DOMOLJUB

ŠTEV. 38. MESEČNA PRILOGA »NOVICE V SLIKAH« LETO 42
V LJUBLJANI, DNE 18. SEPTEMBRA 1929

Cena 38 Din za celo leto. Za inozemstvo 60 Din. Posamezna številka 1 Din. V inseratnem delu vsaka drobna vrstica ali nje prostor 10 Din. Izhaja vsako sredo. Spisi in dopisi naj se pošiljajo Uredništvu »Domoljuba«, naročnina, reklamacije in inserati Upravištvu »Domoljuba« v Ljubljani.

Naša izseljeniška bolezen.

Pri nas vedno najdemo nekaj ljudi, ki jim ni všeč, da odkrito pokažemo na to ali ono bolečo in nevarno rano na našem narodnem telesu. Kadar smo govorili o alkoholizmu, ki nam Slovencem požre vsako leto milijardo in tisoč družinskih sreč in pa še velik del narodnega zdravja, takoj se zakadi ta ali oni v nas in pripoveduje, da alkoholizem ni tako zlo, kot ga hočemo naslikati. So to ljudje, ki od alkoholizma zaslužijo par dinarjev in jim ni mar, če gre zato ves narod k vragu.

Tudi z izseljeništvom je tako. Vemo, da je za marsikatero družino res edina gospodarska rešitev, da si poišče zaslužka v francoskih rudnikih ali kje drugod, vemo pa tudi in smo se prepričali na lastne oči, da je za ogromen del naših ljudi izseljevanje gospodarski, družinski in duševni polom. Ti ljudje niso izgubljeni samo za narod, temveč izgubljeni premnogokrat tudi zase in za svoje družine.

Tisti, ki to stvar gledajo od blizu, tam v tujini, in to dan za dnem, pripovedujejo: naš človek povprečno malo zasluži v tujini. Kot tujec ima navadno najslabše in najtežje delo, drago se mu zaračuna hrana in stanovanje in cela dolga vrsta jih je, ki še tisti ubogi ostanek sproti zapije v neštevilnih kavarnah, ki so kar nanizane po dolgočasnih enoličnih in neskočno dolgočasnih ulicah industrijskih mest. Našemu človeku tuj rudnik izpije kri, kavarna s svojimi bordeli pa mu izpije srce in dušo. Naš človek — ne vsak, častnih izjem je vendarle nekaj — postane v taki tujini živ mrtev.

In kar je najbolj žalostno: koliko je naših ljudi tam po francoskih rudnikih, ki jim prav nič ni bilo treba iti od doma. So to kmetski sinovi, katerih očetje imajo doma obširna posestva, na katerih je pač treba pridno in vztrajno delati, a ki vendarle nosijo toliko, da se živi dovolj udobno. Pa ti pride dobro plačan zastopnik tujih židovskih podjetij, in ti govori kot prerok o obljubljeni deželi, kjer, pečeni golobje lete v usta in se celini kar z lopato pobirajo po ulicah. Pa se kmetskemu fantu zahoče tiste velike svobode, ko ga nihče ne bo nadziral, ko bo šel kamor bo hotel in požel kar se mu bo zljubilo (četudi bo zra-

ven zapravlil telo in dušo) — pa hajdi! Tako gredo naši kmetski sinovi v tujino, doma pa kmetija propada, ker ni domačega delavca, temveč mora ubogi sivolasi oče najemati delavce, ki jih je treba drago plačati in še ni tako narejeno, kot naredijo domači, ki delajo z ljubeznijo in veseljem.

Pojdi danes ali jutri ali pojutrajšnjem v Pariz na cesto Villiers št. 45, kjer je jugoslovansko poslaništvo. Pa boš dobil vsak dan gručo delavcev, naših ljudi ali Hrvatov, ki so ušli od dela, ker niso mogli več naprej: v kontraktu, ki so ga podpisali za eno leto, so imeli zgovorjeno toliko in toliko frankov na dan. Pa so morali od tega plačevati stanovanje, hrano. Podjetnik jim je oboje meni nič tebi nič povišal, zaslužka pa ne. Ali kakšna druga krivica se jim je zgodila. Pa kaj more poslaništvo: podpisan kontrakt je tu, vrni se lepo na delo ali pa te bodo iztirali čez mejo. Pritožbe? Ne pomagajo skoro nikdar. Kapitalist ima vedno prav.

In tedaj ti vzklikajo ti zapeljani ljudje: Kako sem bil tako neumen, da sem šel od doma! Če bi doma na kmetiji tako pridno in trdo delal kot moram tu, bi bil gospod, tu sem pa suženj.

Naše izseljevanje zlasti s kmetov postaja bolezen, nevarna bolezen. Naša kmetska zemlja se prazni. Ker se prazni, se ne obdeluje tako, kot bi se morala. In ker se ne obdeluje tako, kot bi se morala, ne prinaša dovolj zaslužka in posledica je zopet, da se še bolj prazni.

Na ta način so v Franciji propadle cele najbolj rodovitne pokrajine, zakaj kmet se je selil v pariška predmestja, kjer je začel z gostilniško kavarno, na njegovo mesto se je pa naselil Italijan. Kjer preje Francoz ni mogel živeti, Italijan sijajno izhaja.

Velik del izseljevanja je pri nas pripisati ne gospodarski potrebi, temveč pomanjkanju ljubezni do kmetske zemlje, pomanjkanju ljubezni do kmetskega dela in do temeljite kmetske strokovne izobrazbe, ki bi kmetsko delo olajšala in je obenem naredila donosnejše.

Zdravilo zoper izseljeniško bolezen je v tem, da se kmetski mladini zopet privzgoji ljubezen do kmetskega doma, do kmetskega dela in da se ji vzbudi stanovska samozavest in stanovski ponos.

Zakon za povzdigo kmetijstva.

Nj. Vel. kralj je podpisal in proglasil zakon o povzdigi kmetijstva. Naj podamo glavne stvari v izvlečku.

Kdo skrbi za povzdigo kmetijstva.

Država skrbi za povzdigo kmetijstva v korist ljudstva in države, kakor tudi v dobrobit posameznika. Pri tem delu sodelujejo država in samoupravni organi, ustanove in poedinci. Organi in ustanove za izvedbo tega dela so: Vrhovna oblast je ministrstvo za kmetijstvo, ki vrši po svojih organih nadzorno oblast nad vsem delom, ki ga navaja zakon in ki spada v delokrog države ali samoupravnih oblasti. V vsaki oblasti mora skrbeti za dvig kmetijstva veliki župan, ki ima na razpolago strokovne poročevalce, v okrajih pa pripada ta dolžnost okrajnemu glavarju. Nadalje predpisuje zakon, da je za oblastne kmetijsko poročevalce potrebna kmetijska visoka šola, za strokovne uslužbence, kakor mlekarje, ribiče, vinogradnike pa nižja kmetijska šola, za potovalne učitelje, ekonomske upravitelje oblastnih in okrajnih sadovnjakov pa srednja kmetijska šola.

Kako se bo vršilo podrobno delo.

To delo se vrši z ustanavljanjem in vzdrževanjem sadovnjakov, s študijem kmetijskih ustanov na licu mesta, z nadziranjem dela uglednih kmetov, z znanjskimi tečaji, s sodelovanjem z združnimi in strokovnimi društvi, z ustanovitvijo kmetijskih kontrolnih postaj in kmetijskih šol ter s sodelovanjem z znanstvenimi, zdravstvenimi in socialnimi zavodi. § 11. predpisuje, da se v področju vsakega okraja ustanove okrajni sadovnjaki v velikosti najmanj 2 ha, kjer pa takih prostorov ni, jih mora preskrbeti občina. Občina mora preskrbeti tudi potrebne zgradbe in orodje za vse panoge kmetijstva, ki se goje v dotičnem kraju.

Kmetijski poročevalec okraja bo prirejal od marca do novembra tečaje. Nadalje zakon predvideva tudi vzorna kmetijska posestva. Kot taka naj bi se vzela privatna posestva, katerih lastniki so vzorni kmetje in imajo potrebno izobrazbo, ki so jo dobili v kmetijskih šolah. Ti kmetje

imajo prednost glede sprejemanja knjig, časopisov, plemenske živine, umetnih gnojil, semen itd., šele za njimi pridejo na vrsto ostali kmetje.

Delovanje kmetijskih poročevalcev mora biti v čim ožji zvezi z združništvom. Razširiti se mora mreža združništva na vse panoge.

Za povišanje pridelka.

V § 20. in naslednjih predpisuje zakon način, kako se naj doseže napredek kmetijstva. Krajem, ki so pripravi za produkcijo žita, se bo predpisala obvezna setev izbirnega semena. Ako v kakem kraju ena vrsta žita ne bo uspevala, se bo poskusilo z drugo in se bo to nadaljevalo tako dolgo, da se bo nazadnje našla tista vrsta semen, ki najbolje uspeva. Sličen postopek predvideva § 23. za tako zvrzane industrijske in trgovske rastline v krajih, kjer pšenica in žitarice vobče ne uspevajo. Tukaj morajo okrajni poročevalci proučiti razmere in ugotoviti, ali bi v teh krajih bolje uspeval tobak, mak, konoplja, lan, pesa, krompir itd. Isto velja tudi glede živinoreje, krme, vrtnarstva in vinogradništva. Tudi glede vinogradništva predpisuje zakon v § 26., da se bodo morale ponovno preizkusiti vse vrste trte in izločiti one, ki ne uspevajo. Vinogradniki bodo dobili v ta namen dovolj sadik na razpolago. Kjer vinogradov ni, pa so tla ugodna, se bodo napravili ter se bodo dotična zemljišča za gotovo dobo oprostila davka. To velja tudi za sadjerejo in vrtnarstvo. Zakon veleva, da se morajo pota in drevoredi zasaditi, ter se dajejo v ta namen drevesa brezplačno. Sploh je treba, kjerkoli je mogoče, zasaditi drevje. Če ne uspeva sadno drevje, je treba začeti s pogozdovanjem.

V § 28. daje zakon navodila, kako naj se pospešuje travništvo in pašništvo. Določiti je največje število živine, ki se more gojiti na pašnikih. Vsaka tri leta se prirejajo po okrajih razstave in tekmovanja, ki se vrše pod nadzorstvom okrajnih in oblastnih kmetijskih odborov.

Kmetovalci bodo tekmovali.

Na teh prireditvah se bo ugotovilo, kateri posestnik se je najbolje izkazal, in kdor bo imel za kako panogo največ glasov, postane oblastni prvak. Dobival bo oblastno nagrado v denarju, diplomu in državno medaljo. Prvaki vseh oblasti iste države bodo tekmovali za državno prvenstvo SHS ter bo zmagovalac dobil državno podporo v denarju, diplomu in medaljo. Poleg tekem se lahko prirede sejmi in razstave za različne kmetijske proizvode.

Se druge odredbe za dvig pridelkov.

S posebnimi zakoni se bo uredilo pobijanje rastlinskih škodljivcev, vprašanje melioracij, povzdigo živinoreje, zavarovanje živine na združni podlagi, nadzorstvo kmetijskih pridelkov, namenjenih za izvoz in združna žitna skladišča. Osnovale se bodo združne kleti, mlekarne, oljarne, sušilnice sadja ter hmeljarne.

Denar za izvedbo zakona.

Kakor hitro stopi zakon v veljavo, se ustanove za njegovo izvrševanje državni, oblastni in občinski kmetijski zakladi. V

državni kmetijski sklad se stekajo takse za veterinarski pregled živine na obmejnih postajah po odbitku takse za veterinarje, vse kazni za prestopke tega zakona, čisti dohodki državnih posestev, ki jih upravlja kmetijsko ministrstvo, čisti dohodek državne razredne loterije po odbitku zneskov, ki po zakonu pripadajo trgovinskemu ministrstvu in invalidskemu fondu, ter poslovni davek, ki se bo plačeval pri izvozu blaga. Višino tega davka bo odredilo finančno ministrstvo na predlog kmetijskega ministrstva v sporazumu z ministrstvom za trgovino in industrijo. Davčne stopnje se bodo določile v zlati valuti, tako da bo letni davek znašal najmanj 4 milijone zlatih dinarjev.

V oblastni kmetijski sklad se steka polovica dohodkov od živinskih potnih listov, izdanih v občinah na področju dotične oblasti. Čisti dohodek oblastnih kmetijskih sadonosnikov in najmanj 15% vseh v oblastnem proračunu predvidenih izdatkov.

V občinski kmetijski sklad se steka polovica dohodkov živinskih potnih listov in take za njih izdajanje ter takse za prenos lastništva potom njih. Višino teh taks bo predpisalo kmetijsko ministrstvo v sporazumu s finančnim ministrstvom.

Nadalje se stekajo v občinski sklad dohodki občinskih pašnikov, sadovnjakov, postaj za čiščenje žita in najmanj 10% vseh proračunskih izdatkov. To pa se ne nanaša na občine, v katerih je manj kot 30% kmetov. Z občinskim kmetijskim skladom razpolaga občinsko zastopstvo na predlog občinskih in oblastnih kmetijskih odborov.

Kmetijska družba in „Kmetijski list“.

Bivše glasilo bivših samostojnežev seveda zagovarja postopanje večine članov glavnega odbora, ki je brez upravičenega razloga zaprlo vrata Kmetijske družbe 2500 novo priglasiim kmetom.

Kmetijski list trdi, da je Kmetijska družba privatna družba in da sprejme lahko kot člane samo tiste, katere hoče sprejeti.

Menimo, da je tolmačenje Kmetijskega lista napačno. Kmetijska družba ima že od nekdaj javnopraven značaj, če tudi pravila tega morda ne naglašajo. Zato je glavni odbor dolžan sprejeti prav vsakega kmeta, ki je v smislu od vlade potrjenih pravil za sprejem sposoben. Da je naše mnenje pravo, dokazuje tudi to, da je vlada že ope-tovano poverila Kmetijski družbi razdelitev državnih podpor. Ravno te dni čitamo, ma je kmetijsko ministrstvo določilo znesek 50.000 Din za podpore za napravo gnojšč in gnojničnih jam za revnejše člane Kmetijske družbe. Iz tega zneska bo mogoče 50 prosilcem izplačati po 1000 Din v gorenji namen.

Ako tega noče razumeti glavni odbor, in za njim tolmačenje Kmet. lista obvelja, se lahko zgodi, da bi dobili državne podpore samo pristaši večine glavnega odbora, ker stoji ta na stališču, da sprejme za člana samo onega kmetovalca, ki je večini glavnega odbora po gođu.

Takega podeljavanja državnih podpor pa nobena poštena vlada ne more trpeti, najmanj sedanja, ki si je zapisala v program pravico, enakopravnost in poštenje.

Tudi zato se morajo v kmetijsko družbo odpreti vrata vsem poštenim, neomadeževanim slovenskim kmetom in noben slovenski kmet ne sme biti radi gospodarstva-želnosti gotovih ponižanih veličin, ki so še nedavno zavemale napram državi dokaj čudno stališče, prikrajšan pri državnih podporah.

Aka tega noče razumeti glavni odbor, bodo pa to gotovo razumeli tisti, ki imajo moč in pogum, da rogovilenje tudi v Kmetijski družbi spravijo na zakonski tir.

Še o posnemalnikih.

Prav je, gospod urednik, da ste prinesli članek »Čemu kupujete posnemal-nike?«. Je s temi agitatorji za posnemal-nike sedaj slično kakor svojčas z agenti za razne srečke, državne in inozemske. Bili so prava ljudska nadloga in seveda tudi velika ljudska škoda. Ne stotisoče, milijone je utrpelo ljudstvo vsled prevelikega za-upanja v lažnive obljube agentov. Veliko slučajev se je potem tudi obravnavalo pred sodiščem, kjer se je jasno pokazalo, kako nekateri ljudje izkoriščajo preveliko zaupljivost ljudstva.

Naj vam povem, da se je pri nas na Dolenjskem ravno sedaj dogodil ta-le slučaj: Tak »posnemalnik«, ki ni upal na uspeh pri očetu, se je lotil 25 letnega sina in ga tako dolgo pregovarjal, da je sin na-posled podpisal naročilnico. Na podlagi te je trdka dobavila posnemalnik, ki ga pa seveda oče ni hotel sprejeti, ker ga ni naročil. Sedaj trdka grozi s tožbo. Pa bo propadla, ker 15 letni sin pač ne more s svojim podpisom niti zase prevzemati pravnih obveznosti, še manj pa za svoje-ga očeta podpisovati kake obveznosti.

Lansko leto in letošnjo pomlad so ti

Doma in na potovanju...

...se lahko dovršeno obrijete... Če boste rabili izključno samo britvice Gillette, vam bo gladek dotik rezila izreden užitek. Kadar potrebujete britvice, kupite si zavoječek Gillette.

Gillette

K A J J E N O V E G A

d Novi generalni vikar. Dosedanji gen. vikar g. stolni prošt Andrej Kalan v Ljubljani, se je odpovedal časti generalnega vikarja. Zato je imenoval g. knezoškof dr. Anton Bonaventura Jeglič za svojega generalnega vikarja novega pomožnega škofa dr. Gregorija Rožmana, ki je prevzel svoje posle. G. knezoškof je škofu Rožmanu poveril za stalno tudi več opravil, ki jih je doslej izvrševal sam. Za izročitev teh poslov si je g. knezoškof dr. Jeglič izbral dan, ko je obhajal 32 letnico svojega posvečenja za pomožnega škofa v Sarajevu.

d V postopju »Kranjske hranilnice« v Ljubljani se nahačajo polcg denarnega zavoda »Kranjska hranilnica« še sledeči uradi oblastnega komisarja: predsedstvo, občinski oddelek, zdravstvo in dobrodelstvo, oddelek za socialno skrbstvo, oblastna finančna uprava, oblastno računovodstvo z blagajno, registratura, ekspedit in ekonomat.

d Posledice izenačenja davčnih bremen se že kažejo. Kakor znano, se je trošarina na žganje s 1. aprilom t. l. uvedla tudi v Srbiji in Črni gori. Posledica tega je bil velik dvig državnih dohodkov. Po podatkih, objavljenih v »Nar. blagostanju«, so značali dohodki od drž. trošarine na žganje v drugem tromesečju t. l. 13,7 milij. dinarjev napram 3,6 milij. Din v drugem tromesečju lani.

d Okrajne blagajne so oproščene poštine. Okrajne blagajne imajo glede na njih javnopravni značaj pravico do poštinske prestopi za službene in uradne pošiljke. Oproščene so navadne poštine, ne pa priporočne. Sploh uživajo okrajne blagajne ugodnosti poštinske prostosti v istem obsegu kakor občinski uradi.

d Obmejnega živinczdravnika v osebi gosp. Filipa Pahorja so dobili na Boh. Bistrico. Vendar enkrat uresničena stara želja Bohinjcev.

d Vse veselice ob plačilnih dneh so prepovedane v Trbovljah in v Hrastniku.

d Rovarenje izdajalca. Kot poroča »Avala« iz Zeneve, je bivši hrvatski poslanec dr. Anton Pavelić, ki je obsojen radi veleizdaje na smrt, vložil pri Društva narodov neko spomenico, ki pa je ostala

ljudje preplavili Hrvatsko in povzročili ogromno škodo kmetom. Večina teh posnemalnikov sedaj leži že pod streho. Bili smo opozorjeni, da bo letos ta nadloga prišla nad Slovenijo, pa smo nekako zapuili na zavednost naših kmetov, tembolj, ker je bilo že par žalostnih skušenj pri srečkah. Zal se je pokazalo, da se še vedno dobijo kmetje, ki nimajo prave gospodarske razsodnosti in radi zviti besed podpisujejo obveznosti, ki so jim v škodo. Ne moremo drugega kot le svariti: »Ne kupujte posnemalnikov in ne zaupajte neutelemenim obljubam.«

v diplomatskih krogih kakor v svetovnem časopisju brez odziva.

d Seja obrtnega odseka Trgovske in obrtne zbornice pod predsedstvom načelnika g. Ivana Ogrina se je vršila te dni. G. Ogrin je podal zanimivo splošno poročilo. Omenil je med drugim: »Izredne važnosti je uspeh letine. Od nje je odvisna kupna moč kmeta, od te pa zaslužek obrtnika. Letos je polje dobro obrodilo, obeta se nam za izvoz velik presežek žita, osobito koruze. To bo ugodno uplivalo na našo trgovinsko bilanco in znatno zboljšalo naše gospodarsko stanje.« — V svrhu pospeševanja obrti bo zbornica skušala prirediti poučna potovanja obrtnikov v inozemstvo. Pošiljanju naših ljudi na Francosko se je g. Ogrin kot zastopnik zbornice odločno uprl ter zavzel stališče, da je treba naše ljudi v prvi vrsti zaposliti na domači zemlji itd.

d Brezplačno prejme po en letnik »Zdravja« od 1925 dalje, dokler traja zaloga, vsaka javna društvena knjižnica v Sloveniji. Za dobavo zadostuje dopisnica z društvenim žigom in podpisom predsednika, naslovljena na list »Zdravje«, Zaloška cesta 2.

d Slovenska karmeličanka v indijskih misijonih. S. Immaculata iz reda karmeličank na Selu pri Ljubljani je odšla te dni preko Pariza v Vzhodno Indijo, kjer se bo udeleževala misijonskega dela. Bog ji daj svoj blagoslov!

d Ta jih pa ima pod palcem. Te dni je priplula iz Trsta v sušaško luko jahta »Rhosora«, last angleškega milijonarja Henryja Rothschilda. Jahta bo nadaljevala pot vzdolž naše obale do Kotora. To potovanje bo trajalo mesec dni, jahta pa se bo ustavila v vseh važnejših lukah Primorja. Rothschildovo jahto upravlja naš odlični mornar kapitan Peter Lučič. Henry Rothschild je šel tudi na Bled, kjer je bil sprejet v avdijenci pri Nj. Vel. kralju in se sestal s finančnim ministrom dr. Šverljugo.

d Pri hčerki madžarskega kralja. Madžarski zdravniki, ki so se nahajali te dni na izletu po Dalmaciji, so se mudili tudi v Splitu, kjer so si ogledali mesto in njegove znamenitosti. Ob priliki obiska v stolni cerkvi sv. Duje so okrasili s cvetjem rakev hčere madžarskega kralja Bele, ki je pokopana nad portalom stolne cerkve.

d Dobra je letina v Dalmaciji. Po dosedanjih cenitvah bo dala 50 odstotkov več grozdja kot lanska. Vsled velikih zalog starega, še ne prodanega vina je cena grozdju zelo nizka in znaša 1 do 2 Din za kilogram po vsej Dalmaciji. Tudi koruzna žetev je letos izredno dobro uspeła ter bo dala desetkrat večji pridelek, kakor lani.

d 90 let je dopolnil Mihael Hribar, oče g. župnika Antona Hribarja v Zalem logu. Naj živi zdrav in vesel še mnogo let!

d Velik vodovod za hrvatsko Primorje. Oblastna samouprava v Karlovcu je sklenila, da prispeva v letih 1930. in

1931. po pol milijona dinarjev za izgradnjo velikega vodovoda od Zrnovnice preko Novoga in Selca do Crikvenice. Skupni izdatki za ta vodovod bodo znašali 10 mil. Din. Potrebne prispevke za dokončanje vodovoda bodo prispevala razna ministrstva, primorsko-krajiška oblast in zainteresirane občine. Ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje bo stavilo v to svrhe na razpolago 1,3 mil. Din. Z gradnjo vodovoda se bo pričelo, čim bo ministristvo javnih del odobrilo predložene načrte.

d Požar. Ribno pri Bledu. V noči od nedelje na ponedeljek je Jožefu Valant, p. d. Božiču, pogorel hlev s krmo in orodjem. Pošteni mož je vreden vsega sočutja. Požari so pri nas na dnevnem redu, za storilci pa ni sledu.

d Ogenj je uničil hišo, skedenj in shrambo za seno posestniku Mart. Škedlu v Gaberjah pod Gorjanci.

d 77 hektolitrov istrskega mošta je izteklo, ko je počil veliki vagonski sod na postaji Zalog pri Ljubljani.

d Štirikrat večjo glavo kot običajno imajo trije novorojeni otroci — vodoglavci ki so jih skoraj istočasno prinesli v bolnišnico v Murski Soboti v Slovenski krajini.

d Na Gornjem jezeru pri Cerknici je umrl posestnik gosp. Matija Škrbec, oče gospoda župnika Matije Škrbca v Kranju. Gospodu župniku in vsem sorodnikom naše sožalje.

d Ker ga je pičila strupena muha na ustnice, je od bolečin omedlel 21letni I. L., zidar pri trvdki Treo. Reševalni avto ga je pripeljal v bolnišnico.

d Nezavesten je obležal v jarku. Tovarniški delavec 22letni Franc Bedem se je peljal iz Kranjske gore proti domu, na Plavž pri Jesenicah. Za njim je privozil neznan motociklist, ki je Bedema podrl in pogнал z vozilom v obcestni jarek. Razume se, da se motociklist za ponesrečenca ni zmenil ter je podil dalje, dočim je Bedem nezavesten obležal v jarku ob državni cesti. Slučajno je mimo privozil avtomobil nekih letoviščarjev, ki so se vračali proti Bledu. Ti so naložili nesrečnega fanta ter ga prepeljali v tovarniško bolnišnico na Jesenice. Tukaj ga je pregledal tovarniški zdravnik, ki je ugotovil na ponesrečencu težke zunanje in notranje poškodbe.

d Dve letalski nesreči. Tekom zadnjih dveh dni sta se pripetili v Splitu dve težki hidroplanski nesreči. Podnarednik pilot Jakopič je letel s hidroplanom. Mahoma se je na nepojasnen način letalo prevrnilo ter z velike višine strnoglavlilo v morje. Letalec je tik nad morsk gladino še pravčasno skočil z letala ter je dobil le lahke poškodbe, dočim je letalo popolnoma razbito. — Istotako je tudi mornar I. razreda ing. Juraj Gurdulić padel z letalom

Ako hočeš za zimo dobro obutev

kupi usnje v trgovini M. Stražar-ja v Domžalah. Tam se dobi vsakovrstno gornje usnje, najboljše podplate in nepremočljivo usnje (krom.).

V VSAKO HIŠO »DOMOLJUBA«

z višine 300 metrov. Med padcem je letalec padel iz hidroplana ter dobil težke poškodbe. Ker so ga pravočasno spravili v bolnišnico, je upati, da bo ostal pri življenju. Letalo je seveda uničeno.

d Avto je do smrti povozil na cesti iz Hrastnika v Trbovlje 50letnega samca rudarja Repreta. Bil je menda vinjen in se ni menil za varnostno znamenje šoferja.

d Po neprevidnosti se je dotaknil električnega voda, ko je delal pri »Crnem Orlu« v Mariboru Bogomir Jezernik iz Studencev. Je obležal mrtev na tleh.

d Čudna dvojčka. V vasi Cerič nedaletč od hrvaških Vinkovcev je povila 20-letna Roza Licht dvojčka, zraščena na prsih, obrnjena z glavama malo naprej in objeta, kot pri plesu. Dvojčka sta bila ženskega spola in porojena po osmih mesecih. Bila sta tudi krščena na ime Eva in Marija. Mati je po porodu popolnoma zdrava. Za slučaj se je zanimal tudi vinkovski zdravnik dr. Sremet, ki bo redkost poslal na zagrebško vseučilišče.

d V Savi pri Sevnici je utonil 53letni kmetijski delavec in vojni invalid Tomaž Součar, pristojen v občino Kresnice.

d Tatovi so obiskali restavracijo gospoda Kukovca v Ljutomeru in odnesli za 3000 Din raznega blaga.

d Neznani tat, najbrže pred tremi tedni usel kaznjencem iz mariborske kaznilnice, je vdrl v hišo posestnika J. Zrnca na Rudniku pri Ljubljani ter odnesel nad 5000 Din v bankovcih in še dve srebrni uri.

d Sklenili so, da sod zažgo. Na postaji Dolac v Bosni so se te dni igrali trije dečki okoli vagonov. Na vagonu sta ležala dva železna soda špirita. Dečki so poskušali odpreti sod, kar se jim je nazadnje tudi posrečilo. Ko so otroci videli, da je v sodu špirit, so sklenili, da sod zažgo in od daleč opazujejo eksplozijo. Svoj načrt so otroci res izvršili in sod je eksplodiral s strahovitim pokom. Pri tem pa je bil eden od dečkov težje ranjen po nogah in rokah. Prepeljali so ga v bolnišnico v Travnik.

d Brezplačni cenik pošlje vsakomur na zahtevo trdka Meinel in Herold, tovarna glasbil, gramofonov in harmonik, podružnica v Mariboru, štev. 107 B.

d Pri boleznih srca in poopneju žil, nagnjenju h krvavenju v možganih ter napadom mrtvouda zagotavlja n a r a v n a »Franz-Josef«-grenčica lahko odvajanje brez napora. Znanstvena opazovanja na kliničnih za boleznih krvnih žilic so dognala, da »Franz-Josef«-voda posebno starejšim ljudem zelo dobro služi. »Franz-Josef«-grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

MLEKARSTVOM

K

BLAGOSTANJUI

ALFA D. D.

SEPARATORJI IN STROJI ZA MLEKARSTVO
ZAGREB, BOŠKOVIČEVA 46

Zastopniki se iščejo za povsod!

Prodajalec: »Tu imaš med. Kje pa je denar?«

Mirko: »Na dnu v loncu.«

PO DOMOVINI

Radovan Hrastov:

Ljubljanski sprehodi.

25. Med košare in veržike...

V sobotnih dopoldnevih oživi in se razgiblje v pestrost in živahnost ves tisti prostor za semeniščem tja do Zmajskega mostu, od kolanjev in barak ob Ljubljani pa tja gor do Vodnikovega spomenika in Jugoslovanske knjižarne. V takih dopoldnevih se časih dogajajo na tem prostoru čisto svojevrstni prizori, posebno življenje sploh. Vjameš časih besedo iz ust kmetijskega dekleta ali žene, da ostrmiš nad njo. Zakaj bolj je modra od besed tistih, ki svojo modrost in besede, zajemajo iz učenih knjig in ne poznajo življenja. Pa zine časih na tem prostoru tudi katere učena ali vsaj po učeno napravljena gospa katere takšno, da se človek natihoma nasmehne, in se obrne proč.

Mimo stojnic in košar in vozičkov, ki so razpostavljeni po vsem obsežnem prostoru brui in zvoni in rednih presledkih ljubljani tramvaj, v zvniku stolne cerkve se kazalca enakomerno pomikata dalje. Ljudje med košarami se pogajajo, kupujejo, prodajajo, čas teče, gine v popoldanske ure — tako je na trgu sleherni sredo in soboto. Je pa to tudi vsakdanja podoba ljubljanskega trga v navadnih dneh, le v manjšem obsegu.

Pa hodim tako med temi ljudmi, jih opazujem, motrim njih gibanje, poslušam govorico, pa sdim po svoje.

Prodaja na primer žena iz okolice na trgu jabolka, hruške. Kako malo je finih sadežev, kako malo lepega, zlahkane sadja! In vendar uspeva tudi lepo sadje po naših vrtovih, izjeme na trgu to potrjujejo. In je tudi cena drugačna: navadno, slabše blago — navaden, slab denar, boljše blago — boljši kup, več denarja! Popolnoma jasna stvar in vendar ne izuči naših ljudi. Saj se ves mlajši red vzgaja že v ljudskih šolah tudi v kmetijskih vprašanjih, v sadjarstvu — pa vendar ni pravih uspehov in posledic. Pa berejo ljudje knjige, ali jim ne verjamejo, ali ne čutijo ljubezni za stvar.

Oboje je škoda in naši splošnosti in v kvar. Naša zemlja je premalo domosna sama iz sebe, treba jo je časih prisiliti v to. Sadjarstvo je še neizrabljena panoga, ki bi mogla prinašati mnogim ljudem lepe denarje.

Pa še eno je, kar človek opazi na trgu. Sadje pride na prodaj potolčeno, odrgnjeno, časih tudi nezrelo. Ljudje pa so natančni in takšno sadje odklanjajo. Prodajalci ga nosijo nazaj domov, zravnajo je čisto njih pot v Ljubljano.

Večja skrb je potrebna pri teh stvarih. Kjer je trgovina, gre vselej za kakovost, po tej se ravna cena. Blago je treba pred dovozom na trg izbirati, ločiti boljše od slabjšega, potem dubro omotati, da se ne stolče. To stane le nekoliko truda, ki je obilno poplačan.

Radovan Hrastov:

Po Koroškem, po Kranjskem pa aida zori...

Mladi smo, polni neugnanih sil in podjetnosti. Gospodarske razmere in nujna nas silijo k delu. Pri tem pa te prepogosto pozabljamo nase, na duhovno stran življenja.

V dobri delitve dela smo. Samo, da gremo v tem oziru pogosto predaleč. Strokovnjak vidi samo svojo stroko, uradnik samo svoj urad, umetnik samo svojo umetnost. Edino kmet zajame dandanes življenje še v vsej celoti. V potu svojega obraza se trudi in bori, da iztrga svoji skopki zemlji skorjico trdega kruha. Njegov pogled pa je v globoki hvaležnosti in vdanosti obrnjen navzgor — k Vsemogočnemu; edino od njega milosti je odvisen uspeh vsega dela: žetev in pridelek. Ni čudno potem, če se dojm kmetovalca tajnovitost narave mnogo globlje kako nas.

Ce se ustavi kmetovalčev pogled na njivi visoke, belo-cvetoče, duhteče ajde, ga ne navdaja toliko zavest dela in trpljenja kakor hvaležnost in tiha prošnja za srečno žetev. Ce se njegov pogled

v zahvali in negotovosti dvigne k Vsemogočnemu, se ustavi nehoté tudi na najmogočnejših spomenikih božje veličine — na gorah in planinah. In njemu v čast je postavil človek na najvidnejših mestih po hribih in gorah kapelice in cerkve.

Na Jezersko tokrat odhajamo, da nakupimo a oblasno podporo plemenske ovce za naše občine v kraških legah.

Dokaj hitro drdra avtobus po ozki cesti ob bobneči Kokri. Ovinek za ovinkom v skalnati so teski. Kmalu pa se razbiri soteska in odpira vhod v znamenito — Jezersko. Znamenito ne samo radi divne planinske lege priljubljenega letovišča; znamenito vsled najodločnejše narodne zavednosti po vsej Koroški; slovito vsled mogočnih, tako obsežnih in prestranih kmetij, kakršnih ni nikjer v Sloveniji, in znamenito po celim svetu radi sloviti jezerskih ovac. Marsikateri jezerjanski veljak se ponaša z zlatimi kolajnami, s katerimi je bil odlikovan za svoje prvovrstne ovce v Celovcu, na Dunaju in celo v Parizu.

Malo mi hočejo ponagajati tovariši in osmešiti moje vnezo za ožjo domovino: »Zdaj smo že na Koroškem, čisto drugi zrak, koliko boljša cesta! Jaz pa se smejem in si mislim svojce. Zabavam se ob šaljivih dvopitih, moje misli pa so pri Jezerjanih, na Jezerskem, na Koroškem...»

»Bomo zgledali za ovce, gospod?« vprašamo prvega posestnika. »Samo pogledajte jih, v štali stojijo in pogledamo jih in vidimo, da je res krasno blago.« Koliko pa bodo stale?« hočemo poizvedeti. »Kolikor boste dali drugim, pa dajte tudi meni!« izjavi dobrodošni gospodar. In obšli smo potem res vse gospodarje-ovčerejce ter smo nakupili približno 80 ovac.

Za nami pa so prišli mesarji in so pokupili še ostalo. »Za Boga, kaj pa Vam ostane za rejo?« se mahoma spomnim.

Mi bomo počasi ovčerejce opustili. Se ne izplača. V leu je več zaslužka.

Tudi Jezerjane že objema vas smotrenosti, ki je sicer Koroškem tako malo lastna. Nadejati se pa je, da bodo Jezerjani spričo slavne preteklosti in znamenitosti domače ovčerejce in spričo ugodnih in dobrih cen, ki se obetajo v bodoče, pežabili krizo zadnjih let ter bodo skrbeli, da svetovnoznana »Jezerska ovca« ne propade.

Pri »Virniku« usidramo naš sedež, izvršimo izplačila ter napelujemo nato pogovor na domače razmere. Srečno dobri in nepokvarjeni ljudje, za sedanje povojne razmere skoraj predobri in premla smotreni! In vendar so človek iz dna srca razveseli, ko v naši domovini še najde razmere in nepokvarjeno miselnost, ki so jo pred desetletji našli tudi še drugod pogosteje.

»Po Koroškem, po Kranjskem pa aida zori...«

Radovan Hrastov:

Kjer na gričku cerkev stoji...

2. Godbeni dom v Domžalah.

Komaj mesec dni je od tedaj, kar so ga slovesno blagoslovili. Zbralo se je od vsepovsod radovednih ljudi, ki so prihiteli, se zbirali v gručah in gledali spreved, poslušali pridigo, govore, deklaracije, poslušali zlasti petero godb, ki so bile prišle k prazniku svoje posestrime. Sploh je bilo veselo tedaj v Domžalah, kakor že mnokrat prej in bo še. Kakor končno povsod drugod!

Saj Slovenci smo narod veseljakov. Radiujemo, godemo, plešemo, pijemo, — zraven pa vneto zabavljamo na vse strani in zoper vse. Tako nam minevajo dnevi, glejte, pa nas še ni konec! Smo namreč poleg vseh slabosti tudi krepki in pridni in pošten in še verni ljudje — pa nas te dobre lastnosti še pri življenju drže. In močno držel se vse bolj drže! Razraščamo se, krepimo se, dvigamo se. Pa kako, pa kje, pa na kolikih straneh. Pojdite po naših mestih in trgih in vaseh, po vsej deželi in sam znak pridnih ljudi, poštenih ljudi, znak dela, napredka. Na kulturnem polju še zlasti. Zdaj tukaj prosvetni dom, zdaj tam spet, še večji, še lepši, zdaj tukaj nova šola, pa cerkev, pa hra-

nilnica — na, zdaj pa pridejo še Domžalci in si zgrade svoj prvi godbeni dom v Sloveniji in v državni sploh. Ne samo Domžalci, vsi Slovenci smo ponosni na slovesni čin, ko je bil ta dom blagoslovljen.

Zakaj živa priča slovenske podjetnosti je ta dom. Priča našega hrepenenja, ljubezni, volje, veselja. Prvič do dela, drugič do petju, tretjič do splošne ljudske kulture sploh.

Ampak — Bog nam pomaga, mi tudi pomagamo... Moralno se ugonabljam, lasno gospodarstvo in narodovo, vse skupaj in zavestno zagrabljamo, vero zgubljamo, — kam vse to vodi, se časih prašajmo?

Svobodo smo dobili, na svoji zemlji živimo, za nas in naš rod nam polja plode in rode, — ne hodimo v tuji svet, ne zapuščajmo svojih domov. Množimo sebi in svojim bogastvo svojih sil in moči, svojih plodnih polj, bogatih gozdov.

Svoj človek, ki razume besedo! Ne v tujih zemljah, v lastnih rokah, v volji je vsa sila in moč in vse bogastvo slovenskega človeka.

V rokah, ki delajo, ki kopljejo, rižejo, orjejo, sejejo, ki ne odnehajo in neprestano množijo! V volji, ki ne popušta, ki gre za enim in ednim ciljem pred seboj: za srečo, za bodočnostjo. V volji, ki ne zavije v vsako gostilno ob cesti, ki hiti mimo, dalje, dalje, domov, k svojim, k ženi, k otrokom, k domačiji. Nikamor drugam!

Vsak dan tako in vselej tako, pa je bodočnost naša in lepa in srečna!

Sadna razstava.

(Boštanj ob Savi.)

Sadarska podružnica priredi od 22. do 24. t. m. v šoli sadno razstavo, ki bo prva te vrste v našem kraju. Povabljeni so tudi sadni trgovci. Sadjarji! Udeležimo se razstave in pokažimo, da tudi pri nas pridelamo prvostano namizno sadje. Sadije za razstavo (po 4 do 7 plodov ene vrste) je poslati do sobote popoldne v šolo. Slavnostna otvoritev bo v nedeljo po prvi sv. maši. Za razstavljalce je pripravljeno lepo število nagrad v sadjarskih knjigah in orodju, za najboljše pa tudi diplome.

Sadna razstava.

(Škocijan pri Mokronogu.)

Sadarska podružnica bo priredila v nedeljo dne 22. septembra t. l. sadjarsko razstavo v Meškoviini. Razstava bo odprta takoj po jutranji sv. maši, nakar bo imel strokovnjak predavanje o sadjarstvu. Razstava bo trajala do 5. popoldne. Kmetovici, sadjerejci, kupci, pridite!

Novi zvonovi.

(Predoslje.)

Vse štiri nove bronaste zvonove za našo farano cerkev pripeljemo v soboto dne 21. sept. ob dveh popoldne. Zvečer bo razsvetljava zvonika, župnišča in Doma. Na kvaterno nedeljo se začne slovesnost ob 9. Vso slovesnost bodo izvršili presvetli gospod knezoškof dr. Anton Bonaventura Jeglič. Najprej bo sv. maša s pridigo; potem pa posvečenje zvonov na prostem pred župniščem. Takoj po posvečitvi dvignemo zvonove v zvonik.

Novi zvonovi.

(Podbrezje.)

Zares lepi dnevi so bili sedaj v Podbrezjah. Ljubka in dašč okoli znana nekda tudi božjepotna cerkva žalostne Matere božje na Taboru je dobila nove zvonove. Izpolnila se je tako že dolgotrajna želja vseh faranov in sedaj bo kot upamo, konec marsikakemu prepiru. Prav do Kranja smo z zvonovom nasproti na konjih in na kolesih. Med poljo se je pripetila celo nesreča, katere žrtev je postal eden izmed onih, ki so se za zvonove najbolj trudili. Pa hvala Bogu, sedaj je že okreval. S pomočjo domačinov so nato spravili zvonove v zvonik in ni mogoče povedati, kako navdušenje se je polastilo ljudi, ki so po dolgih letih zopet slišali kpo zvenenje »Taborskih zvonov«.

Na Mali Smaren popoldne in zvečer je pa priredilo izobraževalno društvo igro »Genovefa«, ki je bila že pred 30 leti igrana kot prva igra v Podbrezjah. Obakrat prenapolnena dvorana je jasno pokazala, kakšne igre ima pri nas ljudstvo najraje. Drugo nedeljo smo gostovali s to igro v Nadiem, da smo tako dali priliko, da vidijo to predstavo tudi oni, ki jim prejšnjo nedeljo radi prenapolnjenosti to ni bilo mogoče.

PO SVETU

Poljska.

s Jamstvo za veličino domovine. V Poznanju se je te dni vršil deseti poljski katoliški shod. Otvoril in vodil ga je poljski kardinal Hlond ob navzočnosti mnogobrojnih zastopnikov raznih katoliških organizacij in silne množice ljudstva. Sprejeta je bila med drugimi sklepi resolucija, ki izraža prepričanje, da nudi politika, ki temelji na katoliških načelih, jamstvo za veličino domovine.

Italija.

s Delavskih zaupnikov ne bo več. Nedavno je sklenil Mussolini, da bo v vsakem večjem podjetju kot delavski zaupnik član fašistovske strokovne organizacije. Pod predsedstvom Mussolinija je osrednji odbor delavskih in delodajalskih zvez sklenil, da delavskih zaupnikov ne bo več, ker taka ustanova preveč spominja na dobo boljševizma. Za slučaj spora bo odslej imenovan po en odposlanec iz delavske in delodajalske zveze, ki bosta sklepala poravnave z zakonito močjo.

Misijon.

(Od Sv. Antona v Stangi.)

V Stangi smo imeli od 8.—16. sept. sv. misijon, katerega sta vodila gg. patra jezuita Al. Zuzek in Iv. Demšar iz Ljubljane. Udeleževala se ga je z redko izjemo cela fara iz najoddaljenih zaselj ter pazno sledila poljudnim stanovskim podukom. Bog podeli obilo svojega blagoslova! Preč. pp. misijonarjema pa naša iskrena srčna zahvala! Bog plačaj!

Trdna rodovina.

(Rodine na Gorenjskem.)

Na Rodinah, župnija Breznica na Gorenjskem je umrla 13. t. m. 88 let stara Marija Mežek (p. d. pri Lukežu). Februarja letos je pa umrla na Bregu v isti župniji njena sestra Ivana Pristov, roj. Mežek, stara 86 let, mati misijonarja p. Janeza Pristova. Živita pa še sestra Jera, stara 84 let in brat Janez, 80 let star. Še ena sestra Marijana je umrla pred leti na Gornje Štajerskem, 88 let stara. Oče vseh teh pa je bil star malo manj kot 95 let. Kaj ne, to je močna rodovina Skrbčeva na Rodinah.

s Spremembe v vladi. Veliko zanimanje je vzbudila pretekli teden novica, da je Mussolini, ki je združeval v sebi poleg ministrskega predsedstva še celih osem ministrstev, oddal sedem in obdržal zase poleg vodstva samo še notranje ministrstvo. Za ministre so imenovani večinoma prejšnji ministrski podtajniki. Ni brez pomena tudi to, da je odstopil podtajnik za pravosodstvo Mattei-Gentili kot edini zastopnik narodnih katoličanov v vladi. Za zunanega ministra je bil imenovan poslanec Grandi.

s Razno. Italijanska državna zastava bo od sedaj naprej od zore do mraka izobešena na vseh stražnicah finančne straže ob vsej državni meji. — Požar je uničil apnenico v Nabrezini; 150.000 Din škode. — Pri nakladanju blodov se je smrtno ponesrečil 25letni Ličen Justin iz Miklove pri Rihemberku. — Požar je vpepelil hišo Vincenca Volka na Slajsu pri Vipavi. — Šest hiš je pogorelo v Hraščah pri Postojni. — Vpokojen je kot veroučitelj idrijski katehet g. Franc Osvald. Poučeval je na ljudski šoli celih 34 let. — V Godoviču so pokopali 70letnega posestnika Cigaleta iz Loga.

Nemčija.

s V znamenju bombnih atentatov. Te dni se je pred vladno palačo v Lüneburgu v Nemčiji razpočila bomba, ki je povzročila veliko škodo. Ker so ti atentati naperjeni samo proti vladnim poslopjem (malo prej so hoteli pognati v zrak poslopje državne zbornice v Berlinu), sodijo, da gre za politične zločine.

s Požar na jugoslovanskem parniku. Na parniku »Zmaja«, ki ga je zgradila »Deutsche Werft« za Jugoslavijo in ki se je nahajal na potu v Kanalu, je izbruhnil požar. Švedski parnik »Vesuvius« je vzel na krov s posadke »Zmaja« 19 ljudi, med temi več jugoslovanskih oficirjev, zastopnike »Deutsche Werft« in težko ranjenega strojnika. Na »Zmaju« je ostal samo kapetan z 8 ljudmi posadke. Požar je bil pogasjen, a parnik »Zmaj« so morali potegniti nazaj v Hamburg. Poškodovani parnik še

Najbolj varna naložba denarja

Račun pošt. hran.
Ljubljana št. 10.680

Kranjska hranilnica Ljubljana

sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter nudi

najvišje obrestovanje

Dovoljuje kredite proti vknjižbi na prvem mestu v tekočem računu in proti amortizaciji, daje menična posojila, izdaja garancije, izvršuje vse kontokorentne posle.

Za vlogo lamči Ljubljanska oblast z vsem svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo.

ni bil izročen Jugoslaviji in je plul pod nemško zastavo in nemškim poveljstvom.

Rusija.

s O bojih med Rusi in Kitajci prihaja še vedno vesti. V obmejnem mandžurskem mestu Pograničnaja so ruska letala z bombami razbila kolodvor, radio-postajo in brzojavni urad. Ubitih je bilo 60 oseb. Včeraj zjutraj so ruska letala z bombami napadla mesto Mulin, tako da je železniški promet med Mukdenom in Pograničnajo prekinjen. Civilno prebivalstvo je dobilo poziv, da izprazni mesto. Ob izlivu Sungarja v Amur je prišlo 7-ruskim topničark, ki pa niso mogle nadaljevati pota, ker je bila reka zaprta z minami.

Amerika.

s Razno. V Clevelandu so umrli: Terezija Hribar; ji je udrila kri iz nosa, kar zdravniki niso mogli ustaviti. Avtomobil je do smrti povozil Antona Strleta, doma iz Podcerkve pri Ložu. Umrli je tudi Ivana Turk prej Dolinčar, rojena Mrvar, iz Šmihelske fare pri Žužemberku. V večnost je odšla Ana Brodnik roj. Marinčič.

Drobne novice.

Autobusov bencin se je vnel na cesti proti Cordovi na Španskem. 13 potnikov mrtvih, 4 ranjeni.

7 izletnikov so odpeljali grški razbojniki v bližini Trikala. Zahtevajo visoko odkupnino.

130 oseb večinoma otrok je utonilo, ko se je tle dni potopil finski parnik »Kuru«.

300 milijonov v dobrodelne namene je zapustil umrli angleški »tobačni kralj« Bernhard.

Volkovi so napadli vojaško stražo na meji med Poljsko in Litvo. En vojak razmesarjen.

Samostojno in neodvisno brezično postajo Društvo narodov v švicarski Zenevi.

Se vedno se vrše boji med Francozi in puntarji v afriškem Maroku.

Angleške čete so začele odhajati iz nemškega Porenja.

Varstvo nad Palestino bi rada dobila Italija. Anglija pravi »ne«.

Kitajska je odklonila sovjetske predloge glede sprave na vzhodnokitajski železnici.

5000 Arabcev so razorožile oblasti v Jeruzalemu.

Skladišče bencina je zletelo v zrak v italijanski Parmi. 17 mrtvih, 20 težko ranjenih.

Dva milijona odkupnine zahteva grški razbojnik Eabani za nekega ujetega bogatega kmeta.

Za 150 milijonov dinarjev je savarovan zrakoplov »Zeppelin«.

Manj vina bodo letos pridedali v Avstriji kot lani.

52.800 brezposelnih je sedaj na »rdečem« Dunaju.

Na zborovanju Društva narodov v Zenevi je 24 zunanjih ministrov raznih držav.

60 milijonov Din škode je povzročil doseg požar v romunskih petrolejskih vrelih.

7000 otrok je bilo doslej brez pouka v gor-skih krajih Slovaške.

Komunistični listi se ne smejo prodajati v čehoslovaških trafikah.

130 tisoč vagonov koruze ima Romunija pripravljenih za izvoz.

Radio.

Vsak delavnik: 12.30 Reproducira glasba. — 13 Časovna napoved, borza, reproducirana glasba. — 13.30 Iz današnjih dnevnikov. — 17 Koncert Radio-orkestra.

Cetrtek, 19. sept.: 19 Kako živijo mravlje, predavanje. — 19.30 Prenos iz Prage. — 22.30 Časovna napoved in poročila.

Petek, 20. sept.: 19.30 Gospodinska ura. — 20: Pevski sol. večer g. Pavla Grbca, člana kr. opere. — 21 Koncert Radio-orkestra. — 22 Časovna napoved in poročila.

Sobota, 21. sept.: 19.30 Delavska ura. — 20 Poglavitje iz vzgoje. — 20.30 Koncert godbe Dravske divizije na pihala. — 22 Časovna napoved in poročila.

Nedelja, 22. sept.: 9.30 Prenos cerkvene glasbe. — 10.30 Ob bolniški postelji. — 11 Koncert Radio-orkestra. — 15 Predavanje iz poljedelstva. — 15.30 Reproducira glasba. — 16 Humoristično življenje. — 16.30 Koncert citraškega krožka »Vesne« — 20 Prenos iz Zagreba. — 22 Časovna napoved in poročila. — 22.15 Lahka glasba.

Ponedeljek, 23. sept.: 19 Zdravstveno predavanje. — 19.30 Pravno predavanje: Kako napraviti pravilno svoj testament. — 20 Koncert Radio-kvarteta. — 22 Časovna napoved in poročila.

Torek, 24. sept.: 19.30 Slovenska literarna zgodovina. — 20 Koncert malega zbora »Ljubljanskega Zvonca«. — 21 Koncert Radio-orkestra. 22 Časovna napoved in poročila. — 22.15 Lahka glasba.

Sreda, 25. sept.: 19 Otroški kotiček. — 19.20 Literarna ura. — 20 Komorni trio. — 21 Koncert Radio-orkestra. — 22 Časovna napoved in poročila. — 22.15 Lahka glasba.

NAZNANILA.

n 3 Din stane tombolska tablica, s katero lahko prideš s posest krasnega pogozdjenega živnega stroja, z vsem priborom za vzpenje, ali telice, ali zaboja sladkorja, ali vreče moke 0g, ali čevljev, kakršnekoli si boš izbral, ali enega izmed drugih mnogčestvilnih dobikov. Priti Ti je le dne 22. sept. 1929 v Ljudski dom v Radovljico k javni tomboli Orlovskega oddelka ter tam kupiti tablico in se ob 3 pop. udeležiti tombole. Ako pa ti čas ne dopušča in si dobikov želiš, Ti je treba tablice pri odseku le naročiti, plačati in odsek bo zate igral. Vsaka tablica je pot do sreče. Pcskuai!

n Pisarna Oskrbovalnega sodnega odbora v Laškem je odprta vsak delavnik od 8 do 12 dopoldne in 14 do 17 popoldne. Sprejemanje stran od strani načelnika pa je določeno glasom sklepa seje dne 22. avgusta 1929 na vsak torek, četrtek in soboto od 9 do 11 dopoldne.

d Ljubljanske poročne sodišče. Radi vloma obtoženi B. I. je dobil le en teden zapora, ker je bila škoda med tem večinoma poravnana. — Radi hudodelstva uboja in težke telesne poškodbe bo sedel 23letni France Pravbar 5 let. — Neki uradnik je dobil eno leto ječe, ker je v šestih ameriških in drugih pisem na pošti pobral 21.408 Din. Škoda je že vso poravnal. — Mlad fant iz Bizovika, obtožen nečednega dejanja, je bil oproščen. — 15letni Vovk Janez, mizarski vajenec, obtožen umora, je bil oproščen. — Istotako je bil oproščen posestnik Janez Grčar, ki je lani baje težko poškodoval Janeza Svetlina. Ni bilo pravih dokazov. — Koprivec Maks, obtožen grdega dejanja, bo sedel 20 mesecev radi prekoračenja silobrana, je dobil Hasan Hamžič 5 mesecev ječe. — Uboja obtožen Ivan R. je bil oproščen, ker so številne priče zanj ugodno izpovedale.

Iz katoliške Cerkve.

Važnost dobrega časopisja.

»Zelo pomembna tudi za nas je izjava nadškofa iz Saragose na shodu katoliških časnikarjev, ki slove:

»Med katoličani je mnogo premožnih ljudi, ki radi darujejo od svojega premoženja za cerkve in samostane in za olepšavo svetih podob. Brez dvoma so taka dela dobra in lepa. Vendar je treba včasih le enega dogodka in konec je vseh teh del, dočim so sadovi, ki jih rodi dobro časopisje, trajni in neomajni. Ali bi torej ne bilo bolje vsaj tu in tam podpirati v veliki meri dobro katoliško časopisje, ki naj služi pravi ljudski blaginji. Časopis je strojna puška današnjih dni. Blagor mu, v čigar posesti se nahaja. Na delo torej za katoliško časopisje!«

Papež poveljuje delavski stan.

Prekрасne so besede, ki jih je govoril delavcem-romarjem, ki so obiskali letos Rim pod vodstvom kardinala Maurina iz Lijona, sveti oče: »Cerkve je prava učiteljica in vzgojiteljica človeške družbe. Ona pozna vrednost duš in jih ceni s stališča njihove nesmrtnosti in iz stališča njihovega večnega namena. Po naukih Cerkve je delo ne samo sredstvo, s katerim si naj človek služi svoj kruh in prekrbuje družino, ampak tudi sredstvo, da si zbira neminljive zaklade za nebesa. In po naukih Cerkve ni delavec na noben način le mrtev stroj, tako rekoč več ali manj produktivna mašina, katere vrednost je mogoče enostavno preceniti podobno kakor precenjujemo vrednost dividend vložnega kapitala ali pa vrednost slepih prirodnih sil. Ne! Delavec je mnogo več: njemu sta dana duh in volja in oboje to dvoje stoji v službi dela; delavec je človek in kot tak neskončne vrednosti; delavec je stebel družine in kot tak trdi temelj vse javne blaginje; delavec je otrok božji in kot tak sobrat svojega delodajalca, ki mu v prvi vrsti dolguje ljubezen. O kako lep, kako tolaživen, pa tudi odrešilen je nauk Cerkve za delavce! In kako ostrp obsoja nauk Cerkve liberalno pojmovanje delavskega stanu! V kakšnem nasprotju je nauk Cerkve z liberalno doktrino, ki pojmuje delavca le kot člen v verigi, ki vprega človeštvo v brezobzirno medsebojno konkurenco. Kako daleč je današnje gospodarstvo od naukov katol. Cerkve! Prav zato pa je danes na svetu tudi toliko nezadovoljstva in bede!«

Možje svetovnega slovesa so verni.

V naši ubogi Sloveniji je tako, da si mnogi le napol izobraženi ljudje domišljajo, da je vera samo za preproste ljudi. Drugače pa nam pove zgodovina in vsakdanja izkušnja, ki trdi, da so vodilni možje v človeški družbi po navadi bili in so globoko verni. Le par zgledov pogledimo v očigled tej trditvi.

Tako beremo o cesarju Napoleonu, da je na otoku sv. Helena razlagal katekizem hčerki generala Bertranda. In generalu samemu je izjavil: »Če ne smatrate te razlage za važno in nujno, mi je žal, da sem vas imenoval za generala.«

Angleški ministrski predsednik Gladstone je govoril: »V svojem življenju sem našel na 60 izredno učenih ljudi, in med temi je bilo 55 globoko vernih, 5 vsaj med njimi

pa takih, ki so imeli veliko spoštovanje do vere.» —

Bismark je ob neki slovesnosti javno izpovedal svoje krščansko prepričanje. In dejal je, da mu je ta izpoved srčna potreba, čeprav ve, da se nahaja v njegovi okolici mnogo brezvercev.

Princ Evgen Savojski je bil veren katoličan. Bil je svojim vojakom v najlepši zgled. Kadarkoli je imel izvršiti važne zadeve, je poprej veliko molil tako, da so vojaki rekali: »Zopet bo nekaj važnega, zakaj »stari« mnogo moli.« —

Celo med naravoslovci dobimo znanstvenike-velikane, ki so bili globoko verni kakor: Kepler, Newton, Pasteur, Ampère, Volta, Sacchi, Le Verrier. Prav ima torej učenjak Bacon, ki trdi: »Kdor vednost — zlasti naravoslovsko — le malo poskuša, kaj lahko zaide v nevero; kdor pa vednost pije v globokih požirkih, tega vednost še bolj utrdi v veri.«

Razgovor z muslimanom.

Muslimani v naši državi.

Vozil sem se v Belgrad skupaj z izobraženim muslimanom iz Bosne. Tudi če bi ne bil nosil na glavi rdečega fesa, bi bil sklepal že iz njegovega rujavega obraza, ki je bil čisto drugačen, nego je obraz pravega Evropejca in ki me je živo spominjal na slike raznih vezirjev in drugih veljakov iz Turčije, da imam pred seboj precej čistokrvnega Turka.

Bralca moram tu opomniti, da Turek in musliman ali mohamedanec ni eno in isto. Turki so narod mongolskega plemena (kakor so n. pr. mongolskega plemena Kitajci, Japonci, Madžari i. dr.), ki je prišel v 14. stoletju, torej ne celo pred 600 leti, iz Azije v Evropo. Muslimani so pa verniki, ki verujejo to, kar jih je učil pred 1800 leti Arabec Mohamed in kar je napisano v koranu (mohamedanski verski knjigi). Ker so bili Turki skoro edini muslimani, ki jih je naš narod v preteklosti poznal, zato smo se navadili, da mislimo, da je Turek in musliman eno in isto. Zato pomeni v ustih našega ljudstva izraz »turška vera« isto kakor muslimanska vera ali islam.

V resnici je pa danes v naši državi mnogo muslimanov, ki po krvi niso Turki, torej Mongoli iz Azije, ampak ki so po krvi Jugoslavlani: Srbi, Polgari in Hrvatje; a tudi precej slovenske krvi se pretaka po žilah marsikakega muslimana. (Tako imenujemo v našem spisu pripadnike Mohamedove vere radi tega, ker se sami tako imenujejo. Oni pravijo, da so muslimani, ne mohamedanci.)

To nam postane jasno, če pomislimo, kako se je širil islam po Balkanu. Ko so pridli Turki v Makedonijo, Srbijo, Bosno in Hercegovino, so stanovali tudi samo kristjani, po večini pravoslavni, a tudi katoličani. Sedaj so Turki odvzeli zemljo vsakemu, kdor ni hotel prevzeti islama. Kdor je bil pošten in je ostal zvest veri svojih očetov, ta je postal brezpravna »raja«, ki je morala delati in garati za Turka, ki je postal gospodar vse zemlje. Kdor se je pa

pomohamedanil, je dobil s tem vse pravice Turkov. Zato so se baš mnogi veleposestniki pomohamedanili, da so ohranili zemljo. Ti so se ženili tudi s Turkinjami in tako je nastajalo nekako mešano pleme, pol turško in pol jugoslovansko.

Ob času turških vojsk je prišlo tudi mnogo Slovencev v turške kraje. Turki so ropali pri nas ne samo premoženje, ampak so jemali s seboj tudi ljudi, moške in ženske (Miklova Zala!), da so jim služili kot sužnji. Posebno so pa jemali s seboj dečke, jih vzgajali v muslimanski veri in vtaknili v vojaško službo. To so bili sloviti janičarji, ki so bili najzanesljivejši vojaštvo v službi sultanovi in ki so tvorili tudi njegovo telesno stražo. Zanimivo je, da je bil celo v Carigradu službeni jezik in janičarski vojski srbski.

Na ta način se je mešala turška in slovanska kri. Mi imamo danes muslimane čisto turške, čisto slovanske in mešane krvi. Med muslimani najdemo včasih obraz, ki vas spominja, da ste čisto podobnega človeka videli tudi kje v Sloveniji.

Verjetno je, da je ob turških vojskah ostal včasih tudi kak Turek v naših krajih. Morebiti je bil ranjen, ali je zbolel, pa ga naši ljudje niso ubili. Morebiti je bil v vojski ujet, pa je pozneje ostal pri nas. Gotovo so pa bili taki slučajni redki in nikakor ni treba misliti, da so vsi oni, ki se danes pišejo »Turki«, res potomci Turkov. Morebiti je kdo od naših ljudi prinesel s seboj iz turške vojske kako turško obleko (recimo fes), pa so mu ljudje radi tega rekli »Turek«. Drugega se je to ime prijel kot priimek bolj v šali.

38

RAZNO

S koprivami po golih dekliških nogah je začel mahati oni dan neki zamorec v New Yorku. Ba le je prepričan, da je ženska brez nogavic zelo nedostojna. Zato si je naredil nekako metlo iz kopriv in se je voziral po podzemski mestni železnici. Kjer je opazil katero brez nogavic, pa jo je s zvočno metlo ošvrkal. Na policiji je izjavil, da hoče ženski svet pripraviti k pameti.

Socialna ustanova. Občinski svet v Nottinghamu na Anglijskem je nastavil posebnega občinskega čevljarja. Ta ima nalogo hoditi v zimskem času po šolah in pregledovati ali imajo otroci neraztrgan obutek. Raztrgane čevlje mora pobrati in jih popraviti. Račun za revnejše poravnava občina.

Hitrica. Hitrica se ne omejuje le na avtomobile in zrakoplove. En primer, ki so ga naredili v Nemčiji: na njivi še valovi žitno klasje, žanjice je požanjejo, naložijo na avto, v mlin, k peku, v peč in

Cirkuški otrok

Degenthal se je bil medtem že davno vrnil s svojega nepremišljenega potovanja. Ko je nekega jutra poslanik sedel v svojem zasebnem salonu v Carigradu, se je zglasil pri njem njegov najmlajši pribočnik, mu javil, da je okrevajal ter se mu zahvalil za ljubeznivost, da je bil tolikrat povpraševal po njem. »Se torej zdaj prav dobro počutite?« je vprašal stari gospod in ga nekam čudno ostro motril.

»O, izborni! Mnogo boljše kakor prej,« je rekel mladi mož žarečih oči.

»Videti ste nekam utrujeni,« je počasi nadaljeval načelnik. »Vaš sluga je bil zelo strog čuvaj; človek niti ni mogel do vas, čeprav sem se tolikrat tudi osebno potrudil, zdravnik pa je bil zelo molčeč.«

»Ekscelenca ste bili preveč skrbni,« je zmedeno jecljal mladi mož. »Zdravnik je bil ...«

Poslanik je vstal in položil roko na njegovo ramo. »Dragi moj, vi ste slab diplomat,« je rekel z rahlim nasmeškom. »Vaše spletke so slabo stkana pajčevina. Saj vam obraz izdaja, kar hočete zamolčati. V katero zdravilišče vas je popeljal tržaški parnik?«

Grešnik je ves osupel stal pred svojim predstojnikom.

Stari gospod je nekajkrat prekoračil sobo. »Mladi mož,« je slednjič dejal in obstal pred njim, »mladi mož, nikar ne zapravljajte svoje mladosti v slabih družbah.«

Kurt mu je odkrito pogledal v oči. »Ekscelenca,« je rekel, »šlo je za srečo nekoga, ki ga prav tako spoštujem kakor ljubim.«

Poslanik ga je motril še resneje. »Ne mislim nič slabega o vas,« je rekel, »vendar so mi sporočili, da ste v veliki nevarnosti, da zapravite svojo življenjsko srečo. Vaš pogled mi je porok, da ni nič nečastnega; vendar bodite previdni pri tem, kar imenujete svojo življenjsko srečo. Če se ne motim, niste vi mož, ki bi si mogel vsem nakljub priboriti srečo; boste prej sami šli po zlu.«

Od onega dne je bil svet za Noro zopet lep, četudi so zagrnilli nebo oblaki in ni dosti manjkalo, da niso mrzli deževni nalivi odplavili vse pomladne krasote in čeprav so tudi na njenem obzorju vstajali oblaki, ki so s svojo mračnostjo polagoma vedno bolj vplivali nanjo. Oblaki, ki so se zbirali nad njo, so se kazali na očetovem čelu, čigar razpoloženje se je bilo po njegovi boleznini popolnoma izpremenilo. Polastil se ga je bil neki nemir, neka razdraženost, ki je poprej na njem niso nikdar poznali. Celó veselí dogodek, da se mu je rodil sin, kar je bilo kmalu po vrnitvi njegove žene v vilo, ga je razveselil le za nekaj dni, dasi je kazal izprva toliko veselja nad novorojenčkom.

Nora je z veseljem sprejela bratca. Bilo ji je pravzaprav v tolažbo, da bo imel oče nadomestilo, če bodo njo bodoče razmere popolnoma ločile od njega. Njegove slabe volje, ki jo je začetkoma pripisovala boleznini in potem nemiru radi pričakovanja tega dogodka, si ni znala razlagati drugače, kakor da ji je vzrok telesno trpljenje. Zato ga je večkrat prosila, naj si privoščí več miru. Saj vendar že leta ni bil tako neumoren; vedno in vedno se je vračal k družbi, čisto pa je prihajal v vilo, toda le za nekaj ur in še tedaj vedno v spremstvu onega Landolfa, ki se mu je zdel neizogibno potreben in s katerim je pogosto imel dolga in tajna posvetovanja.

A da se vrnem k svojemu Turku v železniškem vagonu! Njegov obraz je pričal, da so njegovi predniki prišli z Azije. A Turak je bil kolikor toliko samo telesno. Po jeziku je bil Srb ali Hrvat, kakor hočete, ker danes so vsi muslimani v Bosni in Hercegovini, ki jih je nad 600.000, govorijo najčistejšo srbohrvaščino. Tudi po mišljenju je bil mirna, krotka duša, ki gotovo ni mislila a to, da bi šinila prerokovo vero z ognjem in mečem. Ljudje, ki žive ali so živeli dolgo časa med mohamedanci, pravijo splošno, da so muslimani sedaj, ko jim vlada ne daje potuše, prav krotki, da se novih oblasti boje, da so tudi v trgovskem oziru zelo pošteni in da drže dano besedo. Musliman je dober kot podložnik, a slab kot gospodar.

Midva sva bila z muslimanom kmalu v živem razgovoru.

a) Versko vprašanje.

Jaz: Kako je pri vas muslimanih, ali imate tudi vi brezverce, ti trdijo, da ni vse resnica, kar stoji v koranu?

Musliman: Ne, takih ljudi pri nas ni. Vsak musliman veruje, da je v koranu resnica.

Jaz: Kdo vam pa tolmači koran? Če n. pr. nastane spor, kako je treba kako mesto v koranu razumeti, kdo vam v tem slučaju prepri razsodi?

Musliman: Pri nas ni nobene najvišje oblasti, ki bi sodila, kako je treba koran pravilno tolmačiti in razumeti. Vsak ga lahko tolmači po svoje in ga tudi dejansko tolmači po svoje. Zato je v naši veri toliko različnih verskih ločin (sekt), ki

vsaka koran malo drugače razlaga. Vsak vernik bo odgovarjal zase Alahu, ali je koran tolmačil pravilno po svoji najboljši vesti. Seveda se dogajajo pri nas slučaj, da ljudje tudi vedoma napačno koran tolmačijo tako, kakor jim je bolj prav.

Jaz: Ali ni bil sultan v Carigradu vaš verski poglavar? Ali ni bil on upravičen, da v slučaju nejasnosti poda za vernike obvezno tolmačenje?

Musliman: Ne! Sultan je imel prav tako malo pravico, tolmačiti koran za vse vernike, kakor n. pr. jaz.

Jaz: Kaj pa duhovščina?

Musliman: Tudi duhovščina ni upravičena, da bi tolmačila koran edinoveljavno, zakaj, Mohamed sploh ni ustanovil kake cerkve in ni postavil nikake duhovščine. Res je, da imamo tudi mi duhovnike, še mnogo jih imamo. Toda ti duhovniki nimajo nikakih večjih pravic nego navadni verniki. Da rabim primero: duhovski stan se je razvil pri nas kakor nekaka obrt, tako kakor pri vas organist ali cerkovnik. Tudi organist in cerkovnik opravljata službo v cerkvi, a nimata nikakih večjih pravic nego drugi verniki.

Jaz: Pa vendar ste muslimani priznavali sultana za svojega verskega poglavarja?

Musliman: Res, carigraski sultani so si sami silo prilastili čast verskih poglavarjev islama. A kakor rečeno, to so storili sultani na svojo pest, ne morebiti na podlagi korana, ki o tem ne piše ničesar.

Jaz: Kako izobrazbo ima pri vas duhovščina?

Musliman: Kdor hoče postati duhovnik, mora sedaj dovršiti nižjo gimnazijo. Nato prestopi v tako zvano šerijatsko šolo, kjer se uči še pet let v prvi vrsti natančno korana. Ko je dijak dovršil šerijatsko šolo, lahko postane ali duhovnik ali pa »šerijatski sodija«, t. j. sodnik za muslimane v vseh rečeh, ki so v zvezi z vero, v prvi vrsti pri vseh stvareh, ki se tičejo zakona. Zakon je pri nas verska stvar kakor pri vas, samo da so določbe korana glede zakonske zveze popolnoma različne od določb vašega svetega pisma. Zato pa glede zakona med muslimani ne more soditi n. pr. kak krščanski sodnik, ki ne pozna korana, ampak samo šerijatski sodija.

b) Zakon pri muslimanih.

Jaz: Pravkar ste omenili zakon. Kaj ne, pri vas ima lahko moški toliko žen, kolikor hoče?

Musliman: To ni res. Dovoljeno je imeti največ štiri žene. A določbe v koranu so tako stroge, da more le malokdo imeti štiri žene. Kajti koran določa, da mora mož, ki ima več žena, imeti za vsako ženo posebno stanovanje, tako da posamezne njegove žene nimajo med seboj nikake zveze, ako je same nočejo, ampak lahko živi vsaka popolnoma samostojno. Tudi morajo biti vse žene med seboj popolnoma enakopravne in musliman ne sme nobeni dajati v kakršnemkoli oziru kake prednosti. Toda kdo ima danes štiri stanovanja? Redki so. Zato je bil v zadnjem času v celi Bosni en sam musliman, ki je imel štiri žene; kakih 70 jih je, ki imajo po tri žene, a od 200 do 300 jih ima po dve

»Signor Landolfo«, kakor se je nazival posebno rad in kako je vedno v debelih črkah blesatelo njegovo ime na letakih, je bil vsekakor nenavadna prikazen. Vitka postav, drzni profil, polni blesteči se črni lasje, vse je ugodno vplivalo na množico. Le natančnejši opazovalec se je počutil neprijetno ob drznem, lokavem pogledu njegovih temnih oči, ob mesenem izrazu nabreklih ustnic, ki jih je najbolje skušala zakriti skrbno negovana brada. Če bi bilo njegovo preteklost sploh mogoče doznati, bi mogli razlagati njegovo ponosno zvoneče ime iz Ponižnega »Levijac«. V najrazličnejših vlogah se je bil že pojavil in vedno zopet izginil brez sledu. Napol izprijen genij je poskušal že na odru kot umetnik, kot pisatelj in v podobnih strokah. Ko je bil nekega dne popolnoma na suhem, je vstopil v neko malo jahaško družbo. Nekaj priročnosti in njegova ugodna zunanost sta mu tam pripomogli do veljave in s samozavestjo, ki ga je dičila, se je bil kmalu ponudil ravnatelju Karstenu v službo. Landolfovi jahalni talenti niso bili posebni; toda Karsten je znal uporabiti njegovo estetsko in trgovsko nadarjenost. Spretno je znal snovati nove prizore in obdelovati gledališke točke predstav in to mu je dajalo veliko prednost pri družbi; prav tako je tudi njegovo spretno pero vzbudilo pozornost pri ravnatelju. Landolfo pa je vsekakor bil mož, ki je znal izkoristiti ugodno priliko. S spretnostjo, ki jo je bil morda imel po svojih židovskih prednikih, je znal tako pomagati svojemu predstojniku, da mu je ta polagoma prepuščal tudi vodstvo trgovskih poslov. Ravnatelj ni nikoli imel smisla za trgovske zadeve, vedno jih je rad naložil na rame drugemu; hitri, premeteni pogled in točni preudarek Landolfov sta mu ugajala tem bolj, čim več sveta je potreboval v tem času nego sicer.

V zadnjih mesecih so nastopile važne in zamotane gospodarske izpremembe. Dotlej je bil Karsten neoporečno edini in največji v svoji stroki. Žel je zlate žetve, tako, da se mu ni bilo treba prav nič bati, če je trošil velike vsote za svoje razkošje.

Prejšnjo zimo pa mu je bil prvič nastopil tekmeč, ki je neumorno skušal zatemniti ravnateljev sijaj in pridobiti naklonjenost ljudstva zase. Brez dvoma mu je bilo velikansko imetje na uporabo; bil je iznajdljiv v izbiri zanimivih sporedov ter v uvedbi novih elementov, ki so privlačili gledalce.

Novost pa vedno vleče in Karsten je kmalu opazil znaten odpad onih, ki so mu bili doslej naklonjeni in še bolj občuten primanjkljaj v blagajni. Tudi on je uvidel, da bo treba večjih stroškov in naporov, da bo mogel biti kos tekmeču. Nekaj njegovih najboljših moči mu je bil oni z visokimi ponudbami že izneveril da je z ozirom na osebe zdaj v resnici zaostajal za njim. To ga je zelo žalilo in zbudilo vse njegovo častihlepje. Da bi svoje ime zopet dvignil do stare višine, si je moral nabavljati zdaj novih privlačnih sredstev. Toda ta na hitro privlečena sredstva so stala ogromne vsote in pri kapitalu, ki ga zahteva že samo dnevno vzdrževanje toliko ljudi in živali, je korak navzdol kakor sunek v plaz.

Da bi ohranil svoj kredit, ni smel Karsten ničesar izpreminjati na razkošju svojega življenja, čeprav je težko plačal gradič, ki ga je bil dobil s popolno brezvestnostjo velikega bogataša.

To ga je vznemirjalo že vso zimo in polagoma pripravljalo tla njegovi bolezni. Zadnje tedne pa se je pridružila še nova okolščina, ki ga je težko zadela. Bankir, pri katerem je bil vložil one vsote, s katerimi je moral vedno razkolagati, je nesrečno spekuliral in prišel v stečaj. To je ravnatelja zadnje čase

18 minut potem, ko smo se žito videli na polju, jemo prav iz istega žita pečene biškote. Ta pokus je naredil neki nemški profesor poljedelstva. Zanimivo je, da je še lanske leto rabil za isti pokus 41 minut.

Dragocena znamka. V mestu Hampsteadu je živel star gospod, ki je nekega dne brskal med svojimi knjigami. S kupa papirjev je privlekel zvezek, kamor je kot šolar lepil svojo zbirko starih znamk. Neki prijatelj je gospodu svetoval, naj zbirko pokaže kakemu izvedencu. In res so našli v zbirki redko znamko, ki jo je neki zbiralec znamk kupil za okoli 400 tisoč dinarjev.

Prebivalstvo Islandije. Po statistiki živi na Islandiji okrog 80.000 ljudi. Sama Islandija pa lahko da je živil in hranil za en milijon prebivalcev.

Malajske navade. Moderni kazenski zakoniki ne poznajo tako naravnih kazni za zločince kot prebivalci Fidži otcija. Če koga obsodijo na smrt, mu zvežejo roke in noge, močan rabelj ga zgrabi za noge in ga vihti v kolobarju po zraku tako dolgo, dokler ne trešči obsojenec z glavo ob skalo in si razbije črepijo.

ženi. Vsi drugi imajo po eno samo.

Jaz: Toda o sultanu vedno slišimo, da jih ima v haremu par sto?

Musliman: To niso njegove žene, ampak »dvorne dame«. Prave žene so samo štiri in samo otroci čisto določenih štirih žena veljajo za zakonske in imajo pravico do prestola.

c) Alkoholne pijače.

Jaz: Kaj ne, koran prepoveduje vino. Musliman ne sme piti vina. Kako pa je n. pr. z žganjem, z likerjem ali pivom? Ali jim je vsaka alkoholna pijača sploh prepovedana? Med svetovno vojno sem nekoč prosil pred neko gostilno tri korenjaške vojake, da so mi naložili nekaj vreč Tomasove zlinde. Povabil sem jih na to na kozarec jabolčnega mošta, a so povabilo odklonili, češ, da so muslimani. Prigovarjal sem jim, da to ni vino od trte, ampak napravljeno iz jabolka, a nič ni pomagalo.

Musliman: Nam so vse alkoholne pijače brez izjeme prepovedane. Res se dobe tudi pri nas lahkomišelniki ljudje, slabi verniki, ki kljub temu pijejo n. pr. žganje in se pri tem celo sklicujejo na koran, češ, Mohamed je samo vino prepovedal, ne pa ne žganja, ne piva, ne likerjev. A ti ljudje

* V ustavnem odseku konstituante je predlagal dne 17. marca 1921 zastopnik bosanskih muslimanov dr. Karamehmedović, naj se sprejme v ustavo določba, da smejo posamezne občine vsak alkohol popolnoma prepovedati ali ga pa obdavčiti tako visoko, kakor le hočejo. Predlog v tej obliki ni bil sprejet, pač pa je ta nastop muslimanov povzročil, da se je sprejelo v bivšo ustavo, da spada med socialno-gospodarske naloge države tudi boj proti alkoholizmu.

39

Za lepoto. Po nekih podatkih porabijo Angleži letno 65 milijonov šterlingov za osebno toaletno, milo, britje, striženje las, puder in podobno (1 šterling je okrog 276 Din).

Najmanjši list. Najmanjši list, kar jih je kdaj izšlo je bila posebna izdaja londonskega »Timesa«. Izšla je lani v marcu in je bila velika 16 kvadratnih centimetrov. Natiskali so jo prav posebej za igrače neke kraljeve sorodnice.

Na lovu. Lovec vpraša v gozdu ležečega pastirja, če je kakšnega zajca videl. »O sem ga«, pravi pastir. »Kdaj si ga pa videl?« »O sv. Miklavžu, mislim, bo dve leti, kar je eden tu mimo tekla.«

Dva pijančka sta se razgrajala guncala po cesti. Prišel je policaj ter ju opozoril. »Ali ne veste, da morata iti ponoči tiho in mirno domov?« »Ja, kdo pa pravi, da greva že domov,« se zadržeta na policaja.

Pri gledališki blagajni. »Sedeži na desni strani so že razprodani. Ali bi se zadovoljili na levi strani?« »Ne, zdravnik mi je zabijal, da na levi strani ne smem spati.«

ne tolmačijo korana po njegovem čisto jasnem smislu. Mohamed ni mogel n. pr. žganja prepovedati, ker takrat, ko je Mohamed živel, v 7. stoletju, ljudje sploh še niso poznali žganja. Takrat je bilo vino edina znana alkoholna pijača in Arabci, med katerimi je Mohamed živel, so bili precejšnji pijanci. Zato jim je Mohamed prepovedal vino, ne radi tega, ker je vino od trte ali pa v kateremkoli oziru »proketo«, ampak radi tega, ker se od vina človek opijani. Zato je jasno, da je prepovedana vsaka pijača, ki človeka opijani.

Jaz: Kaj ne, pa takih grešnikov proti koranu je precej?

Musliman: Res jih je precej. Musliman, ki prične piti, postane hujši pijanec nego kristjan; vse zapije: dom, živino in še samega sebe proda za hlapca. A mnogo jih je tudi, ki so popolni abstinenti. Morebiti se polovica bosanskih muslimanov drži korana. Pričelo se je med nami tudi organizirano abstinentno gibanje. Kajti med mnogimi je vera še zelo močna, tako da se ravna po Mohamedovem vzoru celo v stvarih, ki niso zapovedane. N. pr. Mohamed je nosil brado. Gotovo vam je znano, da se kdo zakolne »pri prerokovi bradi«. Sedaj pa si mnogi muslimani ne brijejo brade, češ, da si je tudi Mohamed ni bril. Kakor vidite, jaz tudi nosim brado, a ne iz verskih ozirih. Tukaj v vagonu vidite več mladih muslimanskih poslancev, ki si ne samo brijejo brado, ampak tudi strižejo brke po zapadni modi.

*

Kmalu nato sem bral, da je bila sedanja bogata Srbija pod turško vladno tako

revna, da ni ničesar drugega izvažala nego med in vosek. Sedaj cvetoča prašičereja se ni mogla razviti, ker je svinja muslimanu nečista žival. Tudi vinarstvo in kuhanje »slivovke« ni uspevalo vsled verskih nazorov vladajočega plemena. Sedanjemu srbskemu seljaku prizna prijatelj in neprijatelj, da je izredno zdrav in nadarjen. Bržkone ima zdravje in bistrost srbskega naroda vsaj izvor deloma tudi v tem, da je to ljudstvo skozi štiri stoletja živelo precej abstinentno.

I. D.

MEH ZA SMEH

Blagajnik: »Vstopnina k današnji predstavi je dvajset dinarjev. Vi pa hočete plačati samo deset. Kako to?«

Gospa: »Jaz plačam vendar polovico, ker na eno oko nič ne vidim.«

*

Tujec: »Ali si lahko ogledam starine tega gradu?«

Strežaj: »Milostljiva in gospodična hčerha sta ravno pri obedu, po kosilu pa lahko.«

*

Ropar: »Stoj. Denar, ali življenje.«

Potnik: »Veste kaj, pustite mi denarico, pa si raje vzemite življenje.«

Kroiači, šivilje,

nešivilje na deželi. Obiščite začetkom oktobra tečaj krojnega učilišča, Ljubljana, Stari trg 19. Revnejšim znižano. Lahko razumljiv pouk. Oskrbna na željo v hiši.

tolikrat privedlo vilo, ker se je posvetoval s trgovci v bližnjem mestu.

Danes je nenadoma prišel in le s težavo prikri-val svoje razburjenje; Landolfa je med tem v svrhu poizvedb poslal v mesto. Pogled na njegovega mladega potomca in zdravje njegove žene sta ga nekoliko razvedrila, dočim je Noro večkrat motril s temnim pogledom. Njeno razmerje z grofom mu je postajalo v sedanjem položaju mučnejše.

Zvečer, ko je bil vkrogu svojcev v salonu svoje žene, je zopet prišel Landolfo. Ravnatelj mu je pohitel nasproti. V boleštni razdraženosti je videl v njem zdaj svojo edino oporo, ker ga je slepilo nekaj pametnih nasvetov, ki niso bili slabo uspeli. Zato je Landolfo čedalje bolj priklopal nase in zato ga je sprejel tudi danes z zelo očitno ljubeznivostjo. Ravnateljici je bil Landolfo jako všeč. Bil je mož njenega prejšnjega kroga in njegova pikantna postava ji je zelo ugajala. Posvečala mu je vedno največjo ljubeznivost, dočim je Nora, kateri je bilo njegovo vsiljivo vednje nenavadno zoprno, občevala z njim le z odbijajočo hladnostjo, zlasti od onega dne, ko je prisluškoval njenemu snidenju s Kurtom.

Ravnatelj, ki mu je dajal vedno več dokazov svojega zaupanja, ga je povabil, naj prisede v domači krog — ta trenutek je Nora kakor nehoti porabila, da se je dvignila in odšla iz sobe. Landolfo je to opazil in se ugriznil v ustnice. Bil si je svest tihega boja med seboj in hčerjo svojega gospodarja — užalila je bila več nego njegov ponos.

Landolfo ni bil ostal hladen ob toliki lepoti, odkar pa se je bil približal ravnateljcu, so dobile njegove misli smel polet. Njegove zmognosti in njegova osebnost se mu je zdela dovolj velika, da si poizkusi pridobiti roko gospodarjeve hčerke. Noben drug zet bi

mu ne mogel toliko koristiti in tako dobro deliti z njim vrhovnega vodstva v bodoče kakor on.

Kolikor se tiče pridobitve osebnosti same, se je naslajal z najlepšimi upi. V krogih, v katerih je živel, si je bil vedno svest lahke zmage. Norino hladnost si je začetkom razlagal s ponosnim izjemnim stališčem, ki ga je imela v tem krogu. Od onega dne pa, ko je naletel na Dunaju na grofa Degenthala in je menil, da je bil našel pravi ključ za to in užaljeni nečimurnosti se je pridružila še divja ljubosumnost.

Prvo maščevanje je bilo po njegovi preprosti pameti brezimno pismo, ki ga je bil poslal grofici. Tedaj je smatral to razmerje za navadne ljubavne spletke. A nekatere ravnateljjeve besede so ga kmalu pripravile do drugih sklepov; ker pa je bila Nora od onega dne nasproti njemu še osornejša, je naraščala tudi njegova maščevalnost. Hotel jo je ponižati, hotel ji je izbiti te visokoteleče misli — moral jo je vreči. Ker je računal, da bo morda potem dosegel svoj prvotni načrt, ga je to še bolj spodbujalo, zlasti, ker so mu očetove stiske nenadoma podale v roko sredstva za to.

Ko se je okrenila k odhodu, se ji je Landolfo, bled od jeze, umaknil ter ji napravil prostor do vrat; njegove temne oči pa so počivale na njej, kakor da so jo hotele použiti, na njej, ki si njegove jeze niti ni bila v svesti, tako malo se je bila zmenila zanj. Landolfo je molčal, a njegov sklep je v tem trenutku dozorel.

Tudi ravnatelj se je nevoljno ozrl za svojo hčerjo. Da bi zakril njeno vedenje, je zopet vstal. »Ne, pojdiva v mojo sobo, Landolfo; za trgovske zadeve je najbolje, če se takoj uredijo, dame pa za take stvari itak niso.«

Ljudska posojilnica

reg. zadruga z neomejeno zavezo v Ljubljani

Obreštuje hranilne vloge po najugodnejši obrestni meri, vezane vloge po dogovoru ter brez vsakega odbitka.

Svoje prostore ima tik za frančiškansko cerkvijo, v lastni palači, zidani še pred vojno iz lastnih sredstev. Poleg jamstva, ki ga nudi lastna palača, veleposestvo in drugo lastno premoženje, jamčijo pri Ljudski posojilnici kot zadrugi z **neomejenim** jamstvom, za vloge vsi člani s svojim premoženjem, ki presega večkratno vrednost vseh vlog.

Hranilne vloge znašajo nad 160 milijonov Din.

Najtežji narodni davek je alkoholizen!

»Kakšne novice imate?« ga je vprašal, še preden je zaprl vrata svoje sobe.

Ko sta bila sama z ravnateljem, je dobilo Landolfovo lice takoj drug izraz. Vsa pokornost je izginila z njega; Landolfo je se je zavedal, da je nujno potreben. Zato je mlačno sprejel smotko, ki mu jo je ponudil ravnatelj ter jo dolgo prižigal; nato se je leno vrgel na stol, dočim je ravnatelj nemirno hodil po sobi.

»Tu so pisma,« je rekel Landolfo in zagnal na mizo majhen zavo.

»In bankir?« je razburjen vprašal ravnatelj.

»V najboljšem slučaju bo velika izguba. Dve tretjini bosta gotovo izgubljeni, če ne več.«

»Toda to je vendar prehud udarec,« je zaklical ravnatelj, »neadomestljiva izguba! V sedanjih razmerah jo bom komaj prenesel. Pri družbi ni nič kaj prida. Vso zimo velikanski stroški in ogromni primanjkljaj v dohodkih.«

Landolfo je molčal in vrtinčil v zrak oblake dima.

»Dve tretjini izgube,« je mrmral ravnatelj, venomer hodeč sem in tja, »to je propast!«

»Ena sama srečna sezona bi vam pomogla zopet na noge,« je mirno rekel Landolfo.

»Toda ali naj srečno sezono izkopljem iz tal?« je ježno zaklical Karsten. »Ta lopov me hoče uničiti; nabira ti vsa mogoča blazna sredstva! Gotovo je to podjetje večih. En sam bi ne mogel razpolagati s toliko vsotami. Slepništvo je, jemati mi slavo, ki sem jo užival toliko let... Toda ne bo me pregnal z bojišča!«

»Je pri družbi kaj novega?« je s čudovito mirnim glasom zopet vprašal Landolfo.

Ravnatelj je zmignil z rameni. »Novi glumci dobro delajo; a prihodnje četrtletje bo treba zopet po-

višati plače. Saj ni mogoče plačevati! Blagajnik zahteva denar; obisk je slab. Nova družba je, seveda, takoj nastopila pot po vseh srednjenemških mestih in to pred nami, da bi nam delala konkurenco. Je li to še kaka plemenita konjska vežba, če prihaja z levi pitat zija?« je pripomnil srdito.

»Vzemite kako levinjo v službo, to najbolj privlači,« je z ostudnim nasmehom rekel Landolfo.

Ravnatelj ga menda ni slišal; bil je zaposlen s pismi, ki jih je bil Landolfo položil na mizo. Hipoma mu je ušla lahna kletev. »Tudi to še,« je rekel ježno in vrgel pismo od sebe. »Kaj pa je tej ženski padlo v glavo? Tu mi odpoveduje gospodična Beti, moja prva in najboljša učenka v jahanju. Ali nisem pravkar privolil tudi v njene blazne zahteve? Tudi to mi je izneveril ta lopov!«

»Kaj pa piše?« je malomarno vprašal Landolfo.

»Berite sami. Neumne fraze... Še tega je bilo treba.«

Landolfo je prebral pismo in ga mirno odložil. »Sem si mislil,« je rekel in se naslonil na stol.

»Kaj ste si mislili? Kaj hoče?« je ježno vprašal Karsten.

»Užaljena umetniška čast. Gospodična Nora ji ni vrnila obiska... tega naša lepota ne prenese. Niso vsi tako krotki kakor smo mi.«

»Neumnosti,« je godrnjal ravnatelj. »Dekle me bo še spravilo ob vse s svojo nespametno prevzetnostjo.« Razburjen je hodil po sobi. »Kaj naj storimo, Landolfo?«

»Vzemite kako novo v službo; gospodična Beti ni bila več novost.«

»Kako novo?« je zopet zaklical ravnatelj. »Kje pa naj jo iztaknem kar takoj? In blazne zahteve, ki jih zahtevajo te stvarce.«

London in Petrograd sta edini prestolici v Evropi, kamor še ni nikdar stopila noga sovražnikovega vojaka.

Boji se je. Žena: »Kako moreš vedno tako dolgo posedati v krčmi, ali se ma nikoli ne domišliš?« Mož: »Pač, a prav zato ne grem rad domov!«

Iščite — pa ne boste našli! Grof se je ustrešil po nesroči v koleno. Zdravniki so mu preiskali nogo in na več mestih rezali. Slednjič je zgubil grof potrpežljivost in vpraša zdravnika: »Kaj pa tako neusmiljeno mrcvari?« »Kroglo moramo poiskati,« mu odgovorijo. »Zakaj mi tega niste prej povedali?« »Zavpije grof,« to imam jaz tam v žepu.«

Četrta prošnja v Obe-našu. — Katehet vpraša učenca: »Zakaj prosimo le vsakdanjega kruha, pa ne za ves teden ali za cel mesec?« Učenec nekoliko pomisli, potem se pa odreže: »Zato ne, ker bi bil prestar in plesniv.«

Zahvala. — Vinotržec: »Vi ste v svojem listu moje vino pohvalili. Ali Vam ga pošljem nekaj steklenic?« — Časnikar: »Denar bi mi bil ljubi, ker potem lahko pijem vino, ki ne potrebuje priporočila.«

Prodaja ce posnemalnikov iščemo

proti dobri plači. — Javiti se
TEHNA družbi - LJUBLJANA,
Mestni trg 25/1

Mali oglasnik

Vanka drobna vrstica ali nje prostor velja za enkrat Din 5. Naročniki "Domoljuba" plačajo samo polovico, ako kupujejo kmetijske potrebine ali prodajajo svoje pridelke ali iščejo poslovo oziroma obrtniki pomočnikov ali vajučev in narobe.

Vajence in pomočnike

sprejme takoj za klesarsko obrt — Fran Zužek, B'ed.

Vajenca za kovaško obrt sprejme takoj. Hrana in stanovanje v hiši Franc Šolar, kovaški mojster, Podnart.

Mizarskega vajenca

starega od 15 do 17 let, sprejmem takoj v poduk. Pogoji po dogovoru. Oglasi naj se pri Jože Torkaj, mizar, Suhor pri Metliki

Obrtnje za izdelavo bukavine išče za takoj uprava družbe "Jezerko" v Kokri.

Voz parizar popolnoma nov po ugodni ceni naprodaj. Petkovšek Franc, kolar, Drenov grič 28, Vrhnik.

2 čevljarstva vajenca

pridna in poštena z vso oskrbo brezplačno takoj sprejemem. Jernej Bertonec, splošno čevljarstvo, Dobrava p. Podnari, postaja Otoče

Čevljar. pomočnika

sprejme za zbita dela. Delo je trajno. Hrana in stanovanje v hiši. Logar Franc, čevljar, Suha št. 32 n. Kranjem

Vajenca za krojaško obrt sprejemem.

Hrana in stanovanje v hiši — Franc Presetnik, Smartno št. 1 p. Moste pri Ljubljani.

16 let star fant,

priden in pošten, išče službo. Vajen je dela na polju, kakor tudi pri živini in pri konjih. Nastopi lahko takoj. — Naslov v oglasnem oddelku "Domoljuba" št. 10.312.

Vajenec za čevljarstvo sprejme. Travnik, Trebnje.

Fanta od 15 do 18 let, starega, pridnega in poštenega takoj sprejemem za pomoč pri živini in na polju. Jože Pozarski, Ljubljana 47, Ljubljana.

Kovašk. pomočnika

iščem. Prednost imajo taki z dokončano učno dobo. Gašper Golob, kovaški mojster, Zadržor p. Hrušica.

Bukov gozd kupim. — Ponudbe na upravo Domoljuba pod šifro "Točno plačilo št. 10.238"

Čevljarstva vajenca

ki se je učil že najmanj 6 mesecev, največ dve leti sprejemem. Oskrba pri meni. M. Stražar, Domžale št. 50.

Vajenca za kolarstvo sprejme. Josip Otorepec, Za Gradom 9, Ljublj.

Pastirja za pašo goveje živine rabim. Plača po dogovoru. Nastop takoj. — Ivan Robežnik, posest., Viš 49.

Mizarskega vajenca

sprejme Vidmar, Zg. Šiška

Globoke potrti naznanjamo žalostno vest, da je dne 14. t. m. ob 18 po težki bolezni umrl naš ugledni in požrtvovalni odbornik, gospod

Franc Hafner

posestnik v Žabnici

Vestnemu, preudarnemu in večletnemu sotrudniku ohranimo nevenljiv spomin!

V Žabnici, 15. septembra 1929.

Kmetске zadruge v Žabnici.

Najuspešnejše sredstvo za rejo domače živali je brezdomno

=MASTIN=

ki pospešuje rast, odebeltitev in omastitev domače, posebno kladne živine. Jasen dokaz neprecenljive vrednosti Mastina so brezštevilna zahvalna pisma! Cena: 5 škat. 46 Din., 10 škat. 80 Din. LEKARNA TRNKOCZY (zrav. rolovža), Ljubljana, Mestni trg 4.

BLAGO ZA ŽENSKÉ OBLEKE za montelne piš — žamet — velur — kangarn — NAJ-NOVEJŠI ŽAMET za obleke — KOCKE OGRINJALKE — PORHANTASTE RJUHE ŠERPE — RUTE — ČEŠKO PERJE — pri

ČEŠNIK-U

LJUBLJANA — Lingarjeva ulica

Prvovrstna glasbila direktno iz

TOVARNE

oziroma tovarn. skladišča

Velik

ilustrovani

CENIK

dobite zastoj. Zahtevajte ga pri največji

razpošiljalnici glasbil v Jugoslaviji

MEINEL I HEROLD

(tovarna glasbil, gramofonov in harmonik)

podružnica MARIBOR št. 107-B

Violine . . . od Din 95' dalje
Temburice . . . " 98' "
Mandolina . . . " 136' "
Trube . . . " 305' "
Gramofon . . . " 345' "
Ročne harmonike od Din 85' "

Kajenje je strup!

Vamko se more igrati odvajati zdravju škodljivega kajenja z našimi „EX“-tabletami. V 14 dneh lenje kaditi tudi najtrajnejši kadilec, ako je jemal trikrat na dan „EX“-tablete. Absolutno neškodljive t 1 zavoje Din 35' — in poštna: popolno zdravljenje peti zavojev za Din 145' — franko. Po povzeila razpošila „AURORA“ sekt. 7. Novi Sad, Željeznika 88

Ne premišlujte

če potrebujete obleko, ampak zahtevajte se danes od v. letrgovine Stermecki nove vzorce. Sjet boste našli ogromno izbiro ankna, ševjota in tangarna za moške obleke. krasnega in modernega blaga za damsko plačje, svile, zameta, parhenta platna in razne druge materialure za otroke in petilo. Naročilo čez Din 500' — pošila se prosto poštino. Novilustrirani cenik z več tisoč slikami se pošlje vsakega zastoj in prosto.

Veletrgovina R. Stermecki, Celje, štev. 19. Slov.

Hranilnica mestne občine Brežice

v lastni hiši št. 27. Rač. post. hr. 10.704. Tel. št. 12

nudi popolno varnost za vse vloge, ker jamči za iste razen hranilničnega premoženja mesta na občina Brežice z vsem premoženjem in vso davčno močjo. Tudi rentni davek plača hranilnica sama.

Strankam se pošljejo na željo poštne položnice za brezplačno nalaganje denarja. Dovoljuje posojila na vknjižbo, proti poročstvu in zastavi vrednostnih papirjev, kakor tudi kredite v tekočem računu pod najugodnejšimi pogoji. Uradni dnevi vsak dan, razen nedelj in praznikov od 8—12 in od 14—19.

Bolni na pljučih!

Mnogo tisoč ozdravljenih!

Zahtevajte takoj knjigo o moji novi

umetnosti hranjenja,

ki je že mnoge rešila. Ta se lahko uporablja pri vsakem načinu življenja, in pomaga, da se bolezen hitro premaga. Nočno potenje in kašelj prestane, telesna težina se poveča, pljuča polagoma posopne in bolezen izgine.

Resni moške

zdravniške znanosti potrdijo prednost moje metode ter jo radi priporočajo. Čimprej začnete z mojim načinom prehranjenja, tem bolje za vas.

Popolnoma zastoj

dobite mojo knjigo, iz katere boste črpali mnogo koristnega znanja. Ker pa moja založnik razpošilja skupno samo

10.000 komadov brezplačno

pišite takoj, da boste tudi Vi med srečnimi prejemniki knjige.

Georg Fulgner, Berlin-Neukölln, Ringbahnstrasse 24. Abt. 617.

Ne obupajte!

ako nimate vložka v hranilnici, kajti to je mnogo manj neprijetno, kot če nimate

posteljnega vložka iz žice

ki ga dobite najceneje pri Fr. Stupici, v Ljubljani, Gosposvetska cesta št. 1

Istotem dobite tudi kopelne benje, klozetae garniture, vzmeti za modroce, morsko travo, žimo in vso čistočeno

V vsako hišo Domoljuba!

Izjava. Podpisani Klopčič Vincenc, posestnik, Vrhpolje, obžalujem, da sem na sv. Alojzija dan pri Margusu Podbregarja Petra, posestnika v Stegnah, žalil z neutemeljenimi psovki. — Vrhpolje, 4. septembra 1929. — Vinko Klopčič.

Ure, zlatnino in srebrnino

kupite najboljše in najcenejše pri stari, priznani tvrdki H. SUTTNER, LJUBLJANA

Največja in najsolidnejša razpošiljalnica - Razpošilja v vse kraje tu- in inozemstva
Lastna protokolirana tovarna ur v Švici znamk IKO, OMIKO, AXO

Prešernova
ulica 4

(poleg Frančiškanske cerkve)

ZANTEVAJTE BREZPLAČNI CENIK!
H. Suttner-Ljubljana 1

China srebrno jedilno
orodje s 50 letno pis-
mo tovarniško garancijo

China srebrno jedilno
orodje s 50 letno pis-
mo tovarniško garancijo

Prešernova
ulica 4

(poleg Frančiškanske cerkve)

Fige laško in hrvatsko brinje

dobite najceneje pri **FRAN POGAČNIK-u**,
LJUBLJANA - DUNAJSKA CESTA 31. 33
Kupim - ližol - suhe gobe in vse deželne pridelke

Prvovrstni čevlji vseh vrst

najceneje pri **R. Vavpotič, Bled-Grad 40** (S. 40),
na dvorišču. Za vsak par garancija. Popravila hitro
in ceno.

Prvovrstna gonilna jermena

in mlinsko-tehnčne potrebščine priporoča tvrdka
Cadež & Brcar, Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 35

Kupujte pri tordkah, ki inserirajo v „Domoljubu“!

Kakor nekda

tako je še danes pravilno pranje
mogoče edino le z milom! Pred-
pogoj za uspešno pranje pa je,
da vodo najprej omeščate z ne-
koliko navadne sode ter šele nato
pričnete perilo čistiti z milom.

Glede mila svetujemo, da dosledno
kupujete le najboljše.

V tem oziru, se vedno lahko za-
nesete na znano gospodinjstvo
terpentinovo

MILO - GAZELA

Prometni zavod za premog d. d. Ljubljana

prodaja po najugodnejših cenah
in samo na debelo

Premog. domači in inozemski za domačo
kurjavo in industrijske svrhe

Kopački premog vseh vrst

Koks. livarniški, plavžarski in plinski
Brikele.

Prometni zavod za premog d. d.
v Ljubljani

Miklošičeva cesta št. 15, I. n. Vstr.

Edino najboljši šivalni stroji in pletilni švic.
„Dubied“ stroji ter kolesa
za rodbino, obrt in industrijo so le

Jos. Petelinca
Gritzner, Adler

Najnižje cene! Tudi na obroke!

Ljubljana
blizu Prešernovega spomenika.
Pouk v vezenju brezplačno.
neVtečla garancija.

Zadružna gospodarska banka d. d. v Ljubljani

Brzojavni naslov: Gospobanka

(Miklošičeva cesta 10)

Telefon št. 2057, 2470 in 2979

Kapital in rezerve skupno nad Din 16,000,000.—, vloge nad 400 mil.

Podružnice:

Bled, Celje, Diakovo, Kočevje, Kranj,
Maribor, Novi Sad, Sombor, Split, Sibenik

Izvršuje vse vrste bančnih
poslov pod najugodnejšimi
pogoji. — Glavno in naj-
večje zastopstvo v Slove-
niji za prodajo srečk Držav-
ne razredne loterije

Prodaja obveznic 7% drž.
invest. posojila ter 2 1/2%
vojne odškodnine in vseh
vrst vrednostnih papirjev
tudi na obroke pod ugod-
nimi pogoji.